У выхадныя чакаецца халоднае надвор'е: днём тэмпература будзе ад 5⁰С, месцамі чакаюцца слабыя замаразкі ад нуля да -2⁰С.

На простор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадо...
Якуб КОЛАС

№ 78 (4433)

4 кастрычніка 2019 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

Народная Воля

спецвыпуск

НЕ смяротнаму пакаранню!

СТАТЫСТЫКА

Больш за паўмільёна беларусаў знаходзяцца за мяжой беднасці

Нядаўна Белстат апублікаваў «Статыстычны штогоднік», у якім сабраны падрабязныя дадзеныя па ўсіх сферах жыцця беларусаў – аб занятасці, узроўні жыцця, адукацыі, здароўі, сацыяльным забеспячэнні, правапарушэннях і г.д. Лічбы падаюцца ў параўнанні з мінулымі гадамі, таму інфармацыя выглядае досыць цікавай.

Так, напрыклад, аказваецца, у Беларусі да гэтага часу досыць шмат людзей, якія жывуць за мяжой беднасці, – узровень іх сярэднедушавых наяўных рэсурсаў ніжэйшы за бюджэт пражытачнага мінімуму (БПМ). Такіх беларусаў летась было больш за паўмільёна – 511,5 тысячы чалавек (5,6% ад агульнай колькасці насельніцтва). БПМ у 2018 годзе складаў усяго толькі 210,6 рубля. Але гэты леташні паказчык некалькі лепшы за той, які назіраўся ў 2017 годзе, – тады за мяжой беднасці апынуліся 5,9% жыхароў краіны (528,1 тысячы чалавек). А найгоршы паказчык за апошнія восем гадоў зафіксаваны ў 2011 годзе, калі за мяжой беднасці жылі ажно 655,5 тысячы чалавек, альбо 7,3% ад агульнай колькасці насельніцтва.

Ёсць у статыстыцы, якая вызначае ўзровень жыцця, яшчэ адзін паказчык – колькасць насельніцтва з узроўнем сярэднедушавых наяўных рэсурсаў ніжэй мінімальнага спажывецкага бюджэту. Гэта тыя, хто не можа дазволіць сабе набыць тавары і паслугі для задавальнення асноўных патрэб –менавіта з такіх патрэб і складаецца мінімальны спажывецкі бюджэт, які штогод вызначае ўрад. Летась у Беларусі ён складаў 344 рублі. І летась наяўныя рэсурсы 2,6 мільёна беларусаў не дасягалі гэтага паказчыка. У 2017 годзе такіх беларусаў было яшчэ больш – 3,1 млн чалавек, – і гэта быў самы высокі паказчык за папярэднія восем гадоў.

Іван ШЫРОКІ.

ДАРЭЧЫ

Больш звальняецца, чым працаўладкоўваецца

Менавіта такая тэндэнцыя назіраецца ў Беларусі апошнія тры гады. Згодна з апублікаванымі дадзенымі, найбольшы адток кадраў назіраецца ў сельскай, лясной і рыбнай гаспадарках, а таксама ў будаўніцтве і адукацыі. Напрыклад, у 2018 годзе ў сістэму адукацыі прыйшлі працаваць 88,7 тысячы чалавек, а звольніліся – 91,4 тысячы. У будаўніцтве гэты разрыў яшчэ большы: прынята на працу 93,2 тысячы, звольніліся – 97,4 тысячы чалавек.

Дарэчы, «Статыстычны штогоднік» складзены так, што немагчыма адсачыць перасоўванне кадраў у ахове здароўя: складальнікі чамусьці аб'ядналі ахову здароўя і сацыяльныя паслугі ў адзін паказчык. І такім чынам атрымалася, што ў цэлым у гэтых дзвюх сферах адтоку кадраў не назіраецца, там больш людзей прымаюць на працу, чым звальняюць. Хаця ўсім вядома, што на рынку працы ўрачы і медсёстры ў топе самых запатрабаваных вакансій ужо не першы год.

ВЫБАРЫ-2019

Участковыя камісіі без апазіцыі

У склад участковых выбарчых камісій, якія ўтвораны ў чатырох акругах на тэрыторыі Гродна, увайшлі толькі дзевяць прадстаўнікоў адной партыі. Але не апазіцыйнай.

У Гродне сфарміраваны 128 выбарчых участковых камісій: 64 у Ленінскім раёне і 64 у Кастрычніцкім. Колькасць членаў камісій у Ленінскім раёне – 926, у Кастрычніцкім – 904. Пераважная большасць сяброў камісій – прадстаўнікі грамадскіх арганізацый, працоўных калектываў і вылучэнцы па заяве выбаршчыкаў.

Сярод 1830 членаў камісій толькі дзевяць прадстаўнікоў Камуністычнай партыі Беларусі з 16, якіх яны вылучалі. Партыя БНФ вылучыла 32 прэтэндэнты ў члены выбарчых камісій, але іх пратаколы нават не разглядаліся падчас пасяджэнняў гарадскіх адміністрацый. Было аб'яўлена, што ў іх не ўказаны нумары акруг, у якія вылучаліся прадстаўнікі партыі.

На пасяджэнні адміністрацыі Ленінскага раёна прысутнічаў праваабаронца **Віктар Сазонаў**. Яго моцна ўразіла тое, што ўчастковыя камісіі застаюцца без сяброў палітычных партый, якія ў любой краіне з'яляюцца галоўнымі суб'ектамі палітычнага жыцця і, канешне, выбарчых кампаній.

"На жаль, на гэтым этапе выбараў няма прыкмет таго, што яны пройдуць адкрыта і празрыста, – усё паўтараецца, як і ў мінулыя гады, – з жалем заўважае спадар Віктар. – *Актыўных членаў палітычных партый адкідваюць убок, а ў камісіях будуць сядзець прадстаўнікі грамадскіх арганізацый, якіх у палітычным жыцці краіны мы не бачым і не ведаем".*

Праваабаронца **Раман Юргель**, які прысутнічаў падчас фарміравання ўчастковых камісій у адміністрацыі Кастрычніцкага раёна, таксама заўважае, што ніякіх істотных змен у выбарчай кампаніі на дадзеным этапе не заўважае.

"Я, дарэчы, узяў мінулагоднюю газету і паглядзеў, наколькі супадаюць прозвішчы сяброў участковых камісій, якіх вылучалі на мінулых выбарах і на цяперашніх. Аказалася – 89 працэнтаў супадзенняў. Дык які тады давер да выбараў?" – задаецца пытаннем праваабаронца.

Юргель дадае, што, хутчэй за ўсё, гэта і з'ўляецца асноўнай прычынай таго, што ніводная з палітычных партый у Гродне, акрамя ПКБ і Партыі БНФ, не вылучалі сваіх прэтэндэнтаў у члены ўчастковых камісій.

Міхал КАРНЕВІЧ.

Падчас падрыхтоўкі матэрыялу да друку стала вядома, што і ў Астравецкім раёне Гродзенскай вобласці падчас фарміравання ўчастковых камісій у іх склад не патрапіў ніводзін член апазіцыйнай партыі.

Традыцыйна з 5 па 10 кастрычніка ў Беларусі праходзіць Тыдзень супраць смяротнага пакарання. Лозунг сёмага Тыдня – "Правасуддзе без забойства". Кампанія "Праваабаронцы супраць смяротнага пакарання" прапануе наступную афішу мерапрыемстваў.

5 кастрычніка

Мінск. Фестываль "Рок за жыццё". У гэтым годзе ў падтрымку ўвядзення мараторыя на смяротнае пакаранне выступяць знакамітыя беларускія гурты: **Nizkiz**, **Крама**, **"РСП"**, **Re1ikt** і **Luty Sakavik**.

Фестываль адбудзецца ў мінскім клубе RE:PUBLIC па адрасе: вул.Прытыцкага, 62 (ст.м. "Кунцаўшчына"). **Пачатак у 18.00**.

6 кастрычніка

Магілёў. Фестываль "Рок за жыццё". Музыкі (**"Петля Пристрастия", "РСП", Re1ikt, Luty Sakavik**) выступяць у мясцовым клубе "Cuba" па адрасе: вул.Першамайская, 29. **Пачатак у 18.00**.

Мінск. Прагляд легендарнай кінастужкі польскага рэжысёра Кшыштафа Кяслёўскага "Кароткі фільм пра забойства". Дэманстрацыя суправаджаецца беларускамоўнымі цітрамі. Прагляд адбудзецца на пляцоўцы "Тэрыторыя правоў" (вул.Ложынская, 16–404). **Пачатак у 18.00**.

7 кастрычніка

Мінск. Размова пра смяротнае пакаранне ў Клубе англійскай мовы пра правы чалавека. Мерапрыемства адбудзецца на пляцоўцы "Тэрыторыя правоў" (вул. Ложынская, 16–404). **Пачатак у 19.00**.

8 кастрычніка

Мінск. Ларп з Жывой бібліятэкай на тэму "Смяротнае пакаранне ў Беларусі". Мерапрыемства адбудзецца на пляцоўцы "Тэрыторыя правоў" (вул.Ложынская, 16–404). У ларпе возьмуць удзел эксперты кампаніі супраць смяротнага пакарання ў Беларусі, якія дапамогуць перад гульнёй паглыбіцца ў кантэкст выканання смяротных прысудаў.

Удзел бясплатны, але трэба зарэгістравацца. **Пачатак у 18.00**.

9 кастрычніка

Мінск:

– івэнт Задзіночання беларускіх студэнтаў з удзелам эксперта кампаніі супраць смяротнага пакарання **Валянціна Стэфановіча** на "Prastora ZBS";

– літаратурная вечарына "Нельга забіць: смяротнае пакаранне і беларуская літаратура" з пісьменнікамі-падпісантамі Петыцыі супраць смяротнага пакарання. Мерапрыемства адбудзецца ў Беларускім ПЭН-цэнтры па адрасе: вул.Залатая Горка, 2–101. **Пачатак у 19.00**;

– маладзёжныя дэбаты "ДысКУТ", HIDE (вул.Кастрычніцкая, 19/4).

Гродна. Прагляд дакументальнага фільма з Watch Docs Belarus «Курумім». Пасля прагляду будзе абмеркаванне фільма з каардынатарам кампаніі "Праваабаронцы супраць смяротнага пакарання" **Андрэем Палудам**. Адрас: "Цэнтр гарадскога жыцця" (вул.Кірава, 3). Уваход вольны. **Пачатак у 18.30**.

10 кастрычніка

Мінск. Паказ дакументальнага фільма "Свободные люди" ад Амбасады Швейцарскай Канфедэрацыі ў Рэспубліцы Беларусь у кінатэатры "Піянер" па адрасе: вул.Энгельса, 20 (ст.м. "Кастрычніцкая/Купалаўская"). **Пачатак у 18.30**.

Фільм на англійскай мове з рускімі субцітрамі. Уваход вольны, выдача квіткоў будзе адбывацца за 1 гадзіну да пачатку сеанса.

Апроч усяго, плануецца раздача ў Мінску і рэгіёнах спецыяльнага выпуску газеты "Народная Воля" пра смяротнае пакаранне ў Беларусі.

Сачыце за афішамі асобных мерапрыемстваў на сайце spring96.org.

ПАЗІЦЫЯ

Крысціна ЮХАНЕСАН,
Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Швецыі ў Рэспубліцы Беларусь:

«Смяротнаму пакаранню не месца ў сучаснай прававой практыцы»

Да кампаніі «Праваабаронцы супраць смяротнага пакарання ў Беларусі» працягваюць далучацца ўсё новыя людзі – людзі розных прафесій, заняткаў і інтарэсаў: праграмісты, артысты, вайскоўцы, навукоўцы і шмат-шмат іншых. Сярод афіцыйных асоб, хто нядаўна падтрымаў адмену смяротнай кары і падпісаў петыцыю, – амбасадар Швецыі ў Беларусі **Крысціна Юханесан.**

– Я з задавальненнем далучаюся да гэтай кампаніі, як і да іншых кампаній супраць смяротнага пакарання, – паведаміла яна.

Спадарыня амбасадар распавяла, што Швецыя разам з Еўрапейскім Саюзам выступае супраць смяротнага пакарання:

– Мы заўсёды будзем лічыць, што смяротнае пакаранне рызыкуе зрабіць наша грамадства больш жорсткім. Гэта негуманная, бесчалавечная мера пакарання, якой няма месца ў сучаснай прававой практыцы.

Крысціна Юханесан выказала ўдзельнікам і ўдзельніцам кампаніі сваю асабістую падтрымку і спадзяванне, што ў Рэспубліцы Беларусь будзе нарэшце адменена смяротнае пакаранне.

– Лічу, што рызыка вынясення судом неабгрунтаванага і няправільнага рашэння, на падставе якога чалавек можа быць пазбаўлены жыцця, ужо кажа супраць смяротнага пакарання.

Амбасадар адзначыла, што для таго, каб адмяніць смяротнае пакаранне, Швецыя не праводзіла ніякіх рэферэндумаў:

– Дэбаты супраць смяротнага пакарання ў Швецыі вяліся яшчэ ў сярэдзіне XIX веку, адразу пасля ўвядзення прынцыпу гуманізму. Наша краіна адмяніла смяротнае пакаранне ў мірны час, у 1921 годзе. Апошні чалавек быў пакараны смерцю ў 1910 годзе.

Крысціна Юханесан падкрэсліла, што Швецыя заўсёды актыўна выступала за правы чалавека як у Рэспубліцы Беларусь, так і ў іншых краінах. І яна гатова і надалей далучацца да розных беларускіх акцый у абарону правоў чалавека.

Дзіяна ПІНЧУК.

Матэрыялы спецвыпуску чытайце на 5-й і 6-й старонках.

БОЛЬШАЯ ПОЛИТИКА

Федерика Могерини не приедет в Минск

Верховный представитель ЕС по иностранным делам и политике безопасности Федерика Могерини в последний момент отменила визит в Минск для участия во встрече высокого уровня в рамках «Восточного партнерства».

В календаре Европейской комиссии поездка в Минск Верховного представителя ЕС уже не значится. В представительстве ЕС в Минске Reform.by не смогли оперативно прокомментировать этот факт.

Федерика Могерини планировала 4 октября встретиться с премьер-министром Беларуси Сергеем Румасом, а 5-го – с президентом Беларуси Александром Лукашенко. Вчера стало известно, что встречи не состоятся.

– С сожалением сообщаем, что визит Федерики Могерини, Верховного представителя Европейского Союза по иностранным делам и политике безопасности, а также встреча высокого уровня в рамках «Восточного партнерства», ранее запланированные на 4–5 октября 2019 года в Минске, откладываются из-за ряда изменений в повестке дня различных участников и по результатам обсуждений с Беларусью как принимающей стороной, – говорится в сообщении представительства ЕС в

Facebook.

Ранее предполагалось, что во время визита Могерини будет подписано соглашение ЕС с Беларусью о реадмиссии и упрощении визового режима, которое предполагает снижение стоимости шенгенской визы для граждан нашей страны с 60 до 35 евро.

ЧУЛІ?

Адслужыў – атрымай ільготы

Грамадзяне, якія прайшлі тэрміновую ваенную службу, атрымалі шэраг новых ільгот.

Як паведамляе прэс-служба Міністэрства абароны, пасля тэрміновай службы ў войску за грамадзянінам на працягу трох месяцаў захоўваецца працоўнае месца або даецца раўнацэнная пасада. Прычым захаваць сваё працоўнае месца работнік зможа нават у прыватнага ўласніка.

Акрамя таго, тыя, хто адслужыў у войску, атрымаюць першачарговае права на інтэрнат. Гэта закране навучэнцаў і студэнтаў. Каб атрымаць інтэрнат у першую чаргу, ім спатрэбіцца рэкамендацыя на навучанне з вайсковай часці.

Міністэрства абароны прапанавала шэраг іншых сацыяльных гарантый для тых, хто прайшоў тэрміновую службу ў войску. Напрыклад, гэта выбар месца размеркавання пасля навучання, бясплатнае навучанне на падрыхтоўчых курсах, перавага пры залічэнні пры роўных балах.

ПРЯМАЯ ЛИНИЯ

Без боли...

От хронических болей страдает около 20% взрослых людей. Сегодня медики выделяют хроническую боль в самостоятельное заболевание, которое требует особого подхода.

– Почему нельзя жить с постоянной болью?
– Как долго можно терпеть боль?
– Какие методы лечения синдрома хронической боли есть в арсенале современной медицины?
– Что делать при хронических болях в позвоночнике, шее, конечностях?
– Как помочь себе при головных болях?

На эти и другие вопросы ответит невролог, заведующий неврологическим отделением «ЛОДЭ» **Андрей Дмитриевич ВЫСОТСКИЙ.**

Звоните **в пятницу 11 октября с 12.00 до 13.30 по телефону 328-68-41.**

Присылайте свои вопросы заранее по почте или на электронный адрес: **nvonlineinfo@gmail.com** с пометкой «Прямая линия».

Народная Воля http://www.nv-online.info
4 КАСТРЫЧНІКА 2019 г.

СІТУАЦЫЯ

Сяргей ПЯТРУХІН: «Дзе я ім знайду 9 тысяч долараў?»

Брэсцкі блогер распавёў “Народнай Волі”, што за нявыплату штрафу яму пагражаюць альбо крымінальнай справай, альбо накіраваннем на грамадскія працы.

Нагадаем, што 18 красавіка суд Ленінскага раёна г.Брэста вынес прысуд па крымінальнай справе супраць блогера **Сяргея Пятрухіна.** Яго прызналі вінаватым па ч.2 арт.188 (“Паклёп”) і ч.2 арт.189 (“Абраза”) Крымінальнага кодэкса Беларусі. Брэсцкі абласны суд пакінуў рашэнне раённага суда.

Блогера пакаралі штрафам у памеры 360 базавых велічынь (9180 рублёў, ці 4381 долар). Пятрухіна абавязалі таксама выплаціць маральную шкоду пацярпелым супрацоўнікам Ленінскага РУУС г.Брэста – 8500 рублёў, ці 4250 долараў. Усяго Пятрухін абавязаны выплаціць каля 9 тысяч долараў.

– Нядаўна *я атрымаў ліст-папярэджанне* з аддзела прымусовага выканання Ленінскага раёна Брэста, – кажа Сяргей Пятрухін. – Мне прапанавалі да 30 верасня прадаставіць звесткі аб аплаце штрафу ў поўным аб'ёме. Нагадалі, што ў адваротным выпадку могуць прыцягнуць да крымінальнай адказнасці за ўхіленне ад выплаты штрафу альбо заменяць штраф грамадскімі працамі.

– Вы нешта ўжо заплацілі?

– Так, каля тысячы рублёў на пагашэнне штрафу сабралі сябры, кожны месяц крыху пералічваю і я. Але, натуральна, у адзін момант заплаціць такую вялікую суму я не магу. Дзе я ім знайду 9 тысяч долараў?

І зусім не разумею, калі мне пагражаюць крымінальнай адказнасцю. Я ж не ўхіляюся ад выплаты штрафу. Выплачваю, колькі магу, нідзе не хаваюся. Калі ж суддзі, прызначаючы такія вялізныя сумы, думаюць, што беларусы тысячы долараў у месяц атрымліваюць, то няхай апусцяцца з нябёс на грэшную зямлю. Паўтаруся: буду плаціць штраф па столькі, па колькі змагу.

Дарэчы, да мяне ўжо прыходзілі дадому, апісалі маёмасць. Праўда, пакуль нічога не забралі.

– Калі штраф заменяць на грамадскія працы?..

– Я буду гэтаму толькі рады. І вялізныя грошы не трэба будзе плаціць, і падрыхтую матэрыял для чарговага відэаблога…

Віктар ШПАК.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Сяргей ВАРЫВОДА: «Тут ёсць свае плюсы і мінусы…»

Намеснік старшыні Беларускай аўтамабільнай асацыяцыі пракаментаваў “Народнай Волі” ініцыятыву, згодна з якой дарожны падатак не будзе прывязаны да тэхагляду транспартнага сродку.

Нагадаем, што дзяржаўная пошліна за выдачу дазволу на допуск транспартнага сродку да ўдзелу ў дарожным руху была ўведзена ў Беларусі з 2014 года.

Гэта норма выклікала мноства нараканняў з боку аўтамабілістаў. Вадзіцелі, якія рэдка карыстаюцца сваімі машынамі, скардзіліся, што плаціць ім трэба гэтак жа, як і тым, хто ездзіць штодзень. Таму многія падлічылі: лепш заплаціць штраф за тое, што не прайшоў тэхагляд (а без квітанцыі аб аплаце дарожнага падатку яго не пройдзеш), чым штогод плаціць вялікія сумы.

Як стала вядома, зараз Міністэрства фінансаў рыхтуе праект указа прэзідэнта, які прадугледжвае, што дзяржпошліна не будзе прывязана да тэхагляду. Таксама дарожны збор можна будзе плаціць па месяцах, а не за год ці два наперад, як гэта адбываецца зараз.

Плануецца, што плата будзе ўносіцца грамадзянамі па заяўным прынцыпе на падставе таго, колькі часу яны плануюць выкарыстоўваць свой транспартны сродак у дарожным руху.

Напрыклад, калі вадзіцель не будзе карыстацца машынай у зімовы перыяд, то і не будзе плаціць дарожны збор за гэты час. Разам з тым грамадзяне, якія цэлы год выкарыстоўваюць транспартныя сродкі, будуць плаціць пры ўліку паніжаючага каэфіцыента 0,8 (калі яны адначасова будуць уносіць плату за 12 і больш месяцаў запар).

– Гэтая ідэя не новая, і тут ёсць як свае плюсы, так і мінусы, – кажа **Сяргей ВАРЫВОДА.** – Нехта лічыць, што гэта ўдарыць па менш забяспечаных грамадзянах, хтосьці маркуе, што такім чынам выправіцца сітуацыя са спраўнымі транспартнымі сродкамі на дарогах. Праўда, трэба дачакацца, калі мы ўбачым канчатковы варыянт праекта.

– Наколькі вядома, вы былі прыхільнікам таго, каб дарожны збор быў уключаны ў кошт паліва…

– Так. Калі забяспечаныя людзі больш карыстаюцца аўтамабілямі, значыць, больш купляюць паліва. Таму на іх у асноўным і ўскладзецца б нагрузка, якая звязана з выплатай збору.

Але мінус заключаецца ў тым, што ў гэтым выпадку паліва падаражэе, хаця яно і так не таннее. Я лічу, калі коштаўтварэнне на паліва будзе ўключаць і гэты збор, то наўрад ці гэта істотна паўплывае на кошт паліва. Мне падаецца, што гэта было б больш справядлівым. Формула ж простая: больш ездзіш – больш плаціш.

– Дарожны збор існуе ўжо пяць гадоў. На ваш погляд, ці апраўдаў ён сябе за гэты час?

– Мы разумеем, што сродкі ад гэтага падатку павінны ісці на будаўніцтва і рамонт дарог, і гэта як быццам нядрэнна. Іншая справа: як суаднесці аб'ём адрамантаваных дарог і сумы, якія аўтааматары заплацілі са сваёй кішэні? Асабіста я не бачыў справаздачы, дзе было б абсалютна празрыста бачна, як канкрэтна размяркоўваліся атрыманыя ад дарожнага збору грошы.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

СКАНДАЛ

Компрометация кандидата?

Накануне парламентских выборов активиста из Островца Ивана Крука обвинили в изнасиловании.

Крук на предстоящих выборах намерен баллотироваться в депутаты Палаты представителей по Сморгонскому избирательному округу №59, в который входят два района – Островецкий и Сморгонский.

Свою инициативную группу в окружной избирательной комиссии он зарегистрировал 13 сентября. А 26 сентября на сайте, где нет никаких выходных данных, то есть не известно, кто его издает, появился видеосюжет о кандидатах в депутаты от демократических сил под общим заголовком «Политические конфузы с эротическим подтекстом» и публикация «Оборотень в погонах, или Почему кандидат в депутаты Иван Крук все еще на свободе». Анонимный автор обвиняет Крука в изнасиловании, а местную милицию – в бездействии. Мол, Крук изнасиловал свою знакомую, та обратилась в милицию, а наказывать *«виновного не спешат, ощущение, что хода делу не дают».*

Что же это за история такая вышла?

Оказывается, заявление об изнасиловании на Ивана Крука еще в мае подала его знакомая, жительница деревни Филипаны Островецкого района Галина Прошкина. Знакомы они 25 лет, Иван Федорович не раз оказывал ей правовую помощь: Крук – юрист по образованию, бывший работник милиции, работавший на оперативно-следственных должностях. В 1994 году он ушел на пенсию по выслуге лет.

– 10 мая я действительно был дома у Прошкиной, она попросила помочь ей составить жалобу на постановление об отказе в возбуждении уголовного дела в отношении ее соседки, которое было вынесено Островецким РОВД. Находился в доме Прошкиной около трех часов. Не отрицаю: немножко выпил, и даже случился легкий флирт. Но, конечно, никакого изнасилования быть не могло. Мне уже 74 года! Но Прошкина в этот же вечер, когда я уже пришел домой, стала меня шантажировать: позвонила по телефону и сказала, что будет писать заявление в милицию о том, что я ее изнасиловал. Я сначала подумал, что это шутка, сказал ей: мол, что ты за ерунду несешь, я завтра заеду, поговорим. Она, не дослушав, бросила трубку. На следующий день я поехал к ней, но она сразу же заявила: давай мне 20 тысяч евро или расписку, что обязуешься дать мне такую сумму, иначе буду писать заявление в милицию об изнасиловании.

«Никакого изнасилования не было», – сказал я и уехал домой. Но шантаж продолжался. 11 мая Прошкина по домашнему телефону позвонила моей жене, Ольге Крук, и заявила: сейчас приедет милиция и наденет на твоего Федоровича наручники.

Еще через день, 13 мая, Прошкина написала заявление в милицию. В своем обращении она утверждала, что Крук не только ее изнасиловал, но и причинил телесные повреждения. Заявление Прошкиной было передано в Следственный комитет Островецкого района, который и проводил проверку. Длилась проверка, к слову, около трех месяцев, был проведен ряд судебно-медицинских экспертиз. 13 августа Следственный комитет постановил: в возбуждении уголовного дела по факту совершения Круком И.Ф. преступления, предусмотренного стст.166, 167 УК РБ, в отношении Прошкиной Г.В. отказать за отсутствием состава преступления.

Казалось бы, неприятный инцидент исчерпан. Иван Крук постарался о нем забыть.

Но почему-то сейчас, когда началась предвыборная кампания в парламент, в интернете – не исключено, с чьей-то подачи – появилась анонимная заметка о «бывшем милиционере-насильнике».

– Островец – город небольшой, – говорит Иван Крук. – *Когда Прошкина только написала заявление об изнасиловании, все тут же об этом узнали. Все же, без ложной скромности, я фигура публичная. В 1995–1999 годах был депутатом Островецкого районного Совета депутатов. Три раза баллотировался в Палату представителей от Объединенной гражданской партии. Занимаюсь общественно-политической и правозащитной деятельностью в районе. Сейчас по моим заявлениям отдел по борьбе с организованной преступностью и коррупцией по Гродненской области МВД проводит проверку в отношении бывшего председателя Островецкого райисполкома, депутата Палаты представителей Адама Ковалько.*

Когда пошли разговоры о заявлении Прошкиной в милицию, мне звонили жители города и говорили прямо: Иван Федорович, вас хотят морально сломать, дискредитировать перед жителями района и страны за вашу бескомпромиссную борьбу с коррупцией, говорили, чтобы я это дело так не оставлял, обращался в компетентные государственные органы по поводу привлечения Прошкиной к уголовной ответственности. Действительно, это был сильный стресс, я очень болезненно на него реагировал, даже неделю провел в больнице. Решил: не позволю, чтобы меня так оскорбляли.

Я написал жалобу на имя прокурора Гродненской области, три заявления на имя прокурора Островецкого района для восстановления законности и справедливости и наконец открытое заявление прокурору Островецкого района, которое поддержали почти 50 жителей Островца – поставили свои подписи под этим заявлением. К слову, люди до сих пор обращаются ко мне – уже более 80 подписей.

В своих заявлениях я требовал возбудить в отношении Прошкиной уголовное дело за клевету и заведомо ложные показания. Но мне отказали. Возможно, имеются покровители, которые использовали Г.В.Прошкину против меня. Решил и дальше отстаивать свои честь, достоинство и деловую репутацию, буду обращаться в суд. Тем более что сейчас в интернете публикуются обо мне гнусные провокации. А значит, еще рано ставить точку в этой нелицеприятной истории.

Ольга ГРИНЕВИЦКАЯ.

РЭГІЁН

У Гродне пашыраюць выкарыстанне электронных жыровак

Да канца гэтага года гродзенскія ўлады плануюць давесці колькасць электронных жыровак да 10 тысяч.

Зараз у Гродне толькі 4% жыхароў, трохі больш за 3000 уласнікаў кватэр, карыстаюцца паслугай “электронная жыроўка”, астатнія, як і раней, атрымліваюць папяровыя рахункі за камунальныя паслугі.

Зараз у горадзе 160.868 асабовых рахункаў уласнікаў кватэр. Штомесяц на выраб папяровых жыровак з бюджэту траціцца амаль чатыры тысячы рублёў.

Гарадскія ўлады ўжо распрацавалі некалькі шляхоў пераходу на электронныя жыроўкі. Перавага такога спосабу паведамлення ў тым, што звесткі аб аплаце ЖКП трапляюць да спажыўцоў раней, чым у папяровым выглядзе, таксама заўсёды можна паглядзець папярэднія рахункі. А да ўсяго пераход на анлайн-жыроўкі дазволіць сэканоміць паперу.

Аляксей МІХАЛЁЎ.

КРЫМІНАЛ

Белорусские таможенники упустили сигареты на полмиллиона долларов

Контрабанду сигарет в партии дров обнаружили польские таможенники. Стоимость изъятого оценили в почти 550 тысяч долларов.

Товар везли на грузовике из Беларуси в Польшу через пункт пропуска «Корощин». Польские таможенники заметили коробки при сканировании на рентген-аппарате партии дров. Всего было изъято 158 тысяч пачек сигарет без акцизов, сообщает Государственная фискальная администрация Польши.

Это крупнейшая контрабанда сигарет в текущем году на границе в Люблинском воеводстве и одна из крупнейших в Польше, отмечает сайт naviny.by.

СПЕЦЫЯЛЬНЫ РЭПАРТАЖ

«Забірайце свае сцягі і ...»

У цэнтры Гродна прадстаўнікі апазіцыйных партый пад бел-чырвона-белымі сцягамі працягваюць збор подпісаў за вылучэнне прэтэндэнтаў на месца ў парламенце. Здараюцца выпадкі, калі ім спрабуюць перашкодзіць.

На Савецкай плошчы ў Гродне штодня а 17-й гадзіне вядуць збор подпісаў кіраўнік гродзенскай арганізацыі Партыі БНФ **Вадзім Саранчукоў** і ініцыятыўная група прадстаўніка беларускіх хрысціянскіх дэмакратаў **Яўгена Дудкіна**.

Звычайныя пікеты праходзяць спакойна, многія гродзенцы цікавяцца ў членаў ініцыятыўных груп ходам выбарчай кампаніі, шмат хто пакідае свае подпісы, нехта завязвае дыскусію, некаторыя проста моўчкі слухаюць.

У мінулы аўторак пікет пачаўся, як звычайна. Адразу да пікетоўцаў падышоў малады чалавек і пачаў патрабаваць, каб прыбралі бел-чырвона-белыя сцягі. Маўляў, іх выкарыстоўвалі калабаранты падчас вайны, а вы тут з імі стаіце!

Пікетоўцы выступленне гэтага чалавека пакінулі без увагі, але ён пачаў хапацца за дрэўка, на якім было прымацавана палотнішча. Праўда, Ежы Грыгенча, які трымаў сцяг, адвёў руку настойлівага хама, і той адчуў, што сілаю нічога не возьме.

– Мы збіраем тут подпісы за вылучэнне прэтэндэнта ў кандыдаты ў дэпутаты на законных падставах, і не перашкаджайце нам, – адказаў нахабніку Грыгенча.

Да маладзёна звярнуўся Вадзім Саранчукоў, паказаўшы на рог дома, які выходзіць на плошчу Савецкую:

– Вось глядзіце: там ёсць камера, і ўсе вашы дзеянні будуць зафіксаваны, а таму адыдзіце ад пікета і не перашкаджайце.

Пасля гэтага маладзён адышоў убок, але працягваў абражаць пікетоўцаў.

– У нас не пройдзе сцэнарый Украіны! Забірайце гэтыя сцягі і едзьце ў сваю гей-Еўропу! – не спыняўся ён.

Аднекуль з'явілася ягоная аднадумніца сярэдніх гадоў:

– Яны хочуць, каб кроў лілася, ім грошы за гэта плацяць. Раз вам тут не падабаецца, то едзьце ў Амерыку, няма чаго тут адурманьваць моладзь! – амаль крычала жанчына.

Праўда, на гэты лямант члены ініцыятыўнай групы ўжо не рэагавалі. Але крыкі і абразы прыцягнулі ўвагу, да пікетоўцаў сталі падыходзіць цікаўныя: заводзілі з імі размовы, ставілі свае подпісы.

Дзве жанчыны пенсіённага веку папрасілі Саранчукова распавесці пра сябе і сваю праграму.

– Пра праграму я пакуль не магу вам нічога сказаць, паколькі гэта будзе парушэннем заканадаўства. А пра сябе… Паводле адукацыі – юрыст. Працую рамеснікам, выпрабоўваю рознага кшталту сувеніры. Жанаты, гадую траіх дзетак.

На пікеце пад бел-чырвона-белымі сцягамі па зборы подпісаў за вылучэнне прэтэндэнтаў на месца ў парламенце.

Спадарыні паставілі подпісы, пажадалі перамогі і адышлі.

– І што ўжо тады будзе, калі вы станеце дэпутатам? Ці захаваеце незалежнасць Беларусі або, можа, пойдзеце аб'ядноўвацца з іншымі краінамі? – спынілася яшчэ адна гродзенка.

– Калі мяне зарэгіструюць, тады будзе час на агітацыю, і я аб усім гэтым вам распавяду, – адказаў Саранчукоў.

– Вы цяпер маеце права паставіць свой подпіс за ўсіх вылучэнцаў, каб падчас галасавання было з каго выбраць годнага дэпутата, – патлумачыла жанчына з ініцыятыўнай групы.

Спадарыня працягнула свой пашпарт, паставіла подпіс, пажадала поспехаў і паабяцала абавязкова прыйсці паслухаць Саранчукова падчас агітацыі.

А вось маладых людзей зацікавіла, што гэта за “Каманда'28”?

– У Гродне, адрозна ад іншых рэгіёнаў, прадстаўнікі ўсіх апазіцыйных партый сабраліся ў адну каманду, каб падтрымліваць па адным дэпутаце ў кожнай акрузе. Дзеля перамогі мы вырашылі аб'яднаць сілы апазіцыі, – патлумачыў ім Саранчукоў.

Бліжэй да 18-й гадзіны распачаўся спорны дождж, і пікет пачалі згортваць. Але тут падышоў яшчэ адзін малады чалавек з пашпартам. Нехта з членаў ініцыятыўнай групы пацікавіўся, чаму ён вырашыў падпісацца за вылучэнне іх прэтэндэнтаў.

– У нашай сям'і заўсёды галасавалі за дэмакратычных кандыдатаў. Я памятаю, калі быў яшчэ школьнікам, мае мама і тата аддавалі свой голас за Станіслава Шушкевіча. І я іду іх шляхам, – адказаў малады чалавек.

Ён хуценька паставіў свой подпіс, і на гэтым размова скончылася. Дождж узмацніўся, і пікетоўцаў пакінулі звыклае месца, дзе кожны дзень вядзецца збор подпісаў за вылучэнне іх прэтэндэнтаў.

Аляксей МІХАЛЁЎ.

ПЕРСОНА

Николай ЛАПАТИК:
«Мне вообще в жизни повезло»...

«Народная Воля» поинтересовалась, как живет бывший начальник Главного управления криминальной милиции МВД генерал-майор милиции в отставке Николай Лапатик, чье имя в свое время было на слуху в связи с расследованиями дел о громких исчезновениях.

– Николай Иванович, удивилась, когда узнала, что не так давно вас приглашали на семинар по повышению уровню мастерства сотрудников уголовного розыска…

– А чего удивляться?

– Какое-то время о вашем существовании старались забыть…

– Неправда. Всюду меня приглашали. И министры, и начальники уголовного розыска – от Минска до регионов! И я много где был.

– Значит, ваш профессиональный опыт сегодня востребован?

– Можно и так сказать.

– Вам на самом деле есть чему научить сегодняшнее поколение профессионалов? Сейчас ведь куча современных технологий, которые упрощают жизнь сыщика. А в ваше время были только интуиция и профессиональный нюх…

– Можно передать все нюансы профессии, поделиться всем, что знаешь, но… Есть ли те, кто способен все это взять, перенять, использовать?

И как объяснить какие-то моменты человеку, который сегодня за пару минут делает то, чего я ждал неделями? Поэтому я постоянно подкреплял свою чуйку, как вы говорите…

– Тем не менее вас все равно зовут делиться секретами мастерства!

– Я стараюсь подсказать что-то с точки зрения психологии построения нашей работы.

Я был на большом семинаре, где со всей страны собрались ребята из уголовного розыска – всего было около 400 человек. Это уже даже не мои ученики, а ученики моих учеников! Мне понравился семинар, и я благодарен, что мне дали слово, я выступил. Мы очень хорошо с ребятами там поговорили!

– Сейчас хвалят нового министра внутренних дел Юрия Караева. Другой вопрос – как дальше будет?..

– Посмотрим…

Быть министром внутренних дел – это очень тяжело. Министр должен напитаться воздухом, которым дышит уголовный розыск, ОБЭП, оперативные и другие службы. Если ты не работал в этой сфере и с трудом постигаешь все это, будет крайне сложно. Нужно быть хорошим менеджером, слушать людей.

Любой министр должен понимать, что инспектор уголовного розыска или оперативный сотрудник – это элита! Это как та виноградная косточка, про которую в известной песне Булата Окуджавы поется. Тот, кто не способен работать в уголовном розыске, рано или поздно уйдет. Сегодня тех, кто имеет большой стаж работы – единицы!

– Ну, может, что-то в системе и поменяется…

– Конечно, поменяется!

Я вот анализирую, как мы эти 25 лет прожили. Сегодня в Беларуси многие люди хорошо живут. Зайдешь в магазин – и глаза разбегаются. На улице много дорогих машин, электросамокаты, мотоциклы. Раньше такого и в помине не было!

– Слов нет, жизнь не стоит на месте...

– Я помню 1994 год, когда в Могилев только приехал работать. Кругом была нищета… Тогда мертвая страна была. И за 20 лет Беларусь сильно изменилась…

– Кстати, про Могилев. Николай Иванович, а помните историю со странным убийством могилевского милиционера, которого нашли в лесу с огнестрелом? По официальной версии, это было самоубийство, но мало кто верит в это, отец парня (тоже, кстати, бывший милиционер) настаивает на эксгумации… А какие у вас соображения по этому поводу? Может, вас привлекали в качестве эксперта?

– Я читал об этом деле, конечно, но ни с кем не разговаривал. Я работал так: если случилось убийство, значит, я должен быть на месте происшествия. Тогда я мог участвовать в раскрытии дела, говорить с людьми. Это принципиальный момент! А так, не представляя места происшествия, не имея представления, как там все развивалось, как добывались данные… Нечего и вступать в полемику по этой теме.

– Есть ряд уголовных дел, которые вроде бы с точки зрения следователя и суда расследованы. Но общество не верит, что там все на своих местах. Речь в том числе и о громких делах. На ваш взгляд, кто виноват в том, что люди не всегда доверяют следствию?

– Всегда будут те, кто сомневается. Несмотря на то, что следователи и объясняют все, и интервью дают. Информация есть, но как ее воспринимают люди – это уже другой вопрос…

– Николай Иванович, а как ваше здоровье?

– Сейчас все хорошо. Вешу 85 килограммов. Хожу, физически работаю. Самые лучшие врачи – это хирурги.

– Потому что отрезают все лишнее?

– Мне очень помог один хирург, я ему бесконечно благодарен. Я проходил традиционную медкомиссию, и во время УЗИ мне сказали: «Николай Иванович, вы на пороге больших неприятностей, надо срочно принимать меры. Аневризма аорты, и если она рванет – моментальная смерть».

Четыре года назад мне сделали операцию. Оперировал врач 4-й больницы Александр Валерьевич Романович, сын того самого Романовича, который долгое время руководил 4-й больницей. Долго сомневался доктор, делать операцию или нет. У меня же три инфаркта было, он боялся меня угробить прямо на столе! Но тем не менее взялся за скальпель. И я благодарен ему до конца жизни. И благодарен всем докторам, которые лечили мои болячки…

Вообще, в моей жизни были четыре суперхирурга: Александр Валерьевич Романович, кардиолог Вячеслав Алексеевич Янушко из РНПЦ «Кардиология», онкологи Олег Суконко и Сергей Красный. До сих пор помню их руки!

Я насчитал в своем организме 32 дырки, которые мне сделали хирурги. Это больше, чем патронов в автоматном рожке!

Я говорил доктору, когда он сомневался: «Режьте, потому что хочу пожить еще немного!» А он отвечает: «Николай Иванович, это под мостом режут, а мы оперируем!»

Тяжелейшая, кстати, операция была…

– Долго восстанавливались?

– Зимой сделали, а летом уже поехал на дачу, в грибы пошел. Так что все нормально!

Мне вообще в жизни повезло: рядом со мной всегда были замечательные люди, с которыми было приятно работать и просто находиться рядом. Я благодарен каждому из них…

Марина КОКТЫШ.

ИЗ ЛИЧНОГО ДЕЛА

Николай Лапатик родился в 1946 году.

Генерал-майор милиции.

Всю милицейскую жизнь занимался оперативной работой.

Один из лучших профессиональных сыщиков в Беларуси.

Последняя должность в МВД – начальник Главного управления криминальной милиции, в трудовой книжке – профессор Академии МВД.

Женат. С супругой Валентиной Васильевной познакомился в вечерней школе – сидели за одной партой.

«*Мы каждый день и каждую минуту вместе*, – говорит Николай Иванович. – *Когда на пенсию ушел, как будто второй раз женился! Раньше было как: работа, командировка, пришел, поел, ушел. А вот когда уже стали каждую минутку друг с другом проводить… Не шучу: будто второй раз женился! Это для многих серьезное испытание – все время быть вместе. Кстати, у нас с Валентиной Васильевной уже 43 года совместной жизни! И я даже по шагам определяю, в каком она сегодня настроении…*»

В свое время широкий общественный резонанс вызвала новость о том, что в ноябре 2000 года Николай Лапатик написал на имя министра внутренних дел Владимира Наумова рапорт под грифом «*Сов.секретно*», в котором лаконично излагалось, кому и когда Виктор Шейман дал указание уничтожить Юрия Захаренко, Виктора Гончара и Анатолия Красовского.

Сегодня на вопросы о громких исчезновениях Николай Иванович отвечает так: «*У меня столько серьезных операций было, и все под очень длительным наркозом. А наркоз – он плохо на организм влияет. Поэтому все, что знал, – давно забыл…*»

КАМПЕТЭНТНА

Сяргей ДОНДЗІК:
«За вертыкальнымі паркоўкамі – будучыня»

Начальнік аддзела тавараў народнага спажывання завода «Магілёўліфтмаш» распавёў «Народнай Волі» пра новую распрацоўку прадпрыемства.

Вертыкальныя шматузроўневыя паркоўкі ствараюць на Магілёўскім ліфтабудаўнічым заводзе, і першая ўжо працуе на тэрыторыі прадпрыемства.

Натуральна, прываблівае эканомія: на двух парковачных месцах могуць змясціцца 12 машын. Хаця сама паркоўка не такая і танная. Паводле інфармацыі вытворцаў, кошт такой паркоўкі складае каля 85 тысяч долараў, але асобна яшчэ аплачваецца дах. Калі сюды дадаць затраты на транспарціроўку, выраб фундаменту і мантаж канструкцыі, то паркоўка абыдзецца прыкладна ў 120 тысяч «зялёных».

Ёсць яшчэ ліфтавыя паркоўкі, якія мы зараз таксама будуем: на месцы для трох машын можа змясціцца 26 аўтамабіляў. А можна зрабіць так, што і 50 змесцяцца.

– Ці карыстаюцца попытам такія паркоўкі?

– Мы не так даўно займаемся гэтымі распрацоўкамі, але заказчыкі цікавяцца. Адзінае, што некаторых спыняе, дык гэта тое, што ў нас у краіне пакуль не гатова нарматыўная база на эксплуатацыю такіх паркоўак. І да гэтага часу ідзе дыскусія з нагоды таго, куды адносіць вертыкальныя паркоўкі: да будынкаў ці механізмаў?

– Увогуле, гэты праект ужо даволі стары, – кажа **Сяргей Дондзік**. – Першую падобную паркоўку яшчэ 100 гадоў таму ў Чыкага пабудавалі, таму мы, як кажуць, Амерыку не адкрылі. Іншая справа, што зараз мы ўсё зрабілі на больш высокім тэхнічным узроўні, з іншымі вузламі бяспекі.

Увогуле, лідары ў распрацоўцы вертыкальных паркоўак – карэйцы. Зямля становіцца ўсё даражэйшая, таму выкарыстоўваюць яе з максімальнай эфектыўнасцю.

– Вертыкальная паркоўка – яна арэльнага тыпу?

– Так, больш правільна яе называць ротарнай. Яе габарыты прыкладна 5 на 6 метраў, у вышыню – 12–13 метраў.

– Колькі паркоўак ужо выпусціла ваша прадпрыемства?

– Дзве. Адну мы ўсталявалі ля свайго філіяла, другую зманціравалі ў Мінску па заказе Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта. Ведаю, што ў сталіцы яе даўно ўжо паставілі, але не эксплуатуюць, бо ніяк аб'ект не могуць здаць.

Наколькі вядома, зараз вядуцца перамовы з гэтай нагоды з расійскім і ізраільскім бізнесам.

– Якія перспектывы ў вертыкальных паркоўак?

– Вы ж самі бачыце, што робіцца ў нашых гарадскіх дварах і на вуліцах, таму я лічу, што за гэтым праектам – будучыня.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

СВЕЦКАЕ ЖЫЦЦЁ

З кім Павел Латушка станчыць вальс?

14 снежня ў Мінску ўпершыню адбудзецца дабрачынны Венскі баль у адпаведнасці з устаноўленымі ЮНЕСКА крытэрыямі. Арганізатарамі балю выступаюць кампанія А1 і Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы. Мерапрыемства пройдзе пад патранатам Пасольства Аўстрыі ў Беларусі.

«Венскі баль з А1 у Купалаўскім» працягне традыцыю правядзення знакамітых венскіх баляў у розных гарадах Еўропы: цяпер да іх ліку далучыцца і Мінск. Мерапрыемства стане адраджэннем звычаю правядзення баляў ў гістарычна звязаным з імі месцы Мінска і ў той жа час дапаможа жыхарам горада далучыцца да бальных традыцый Вены.

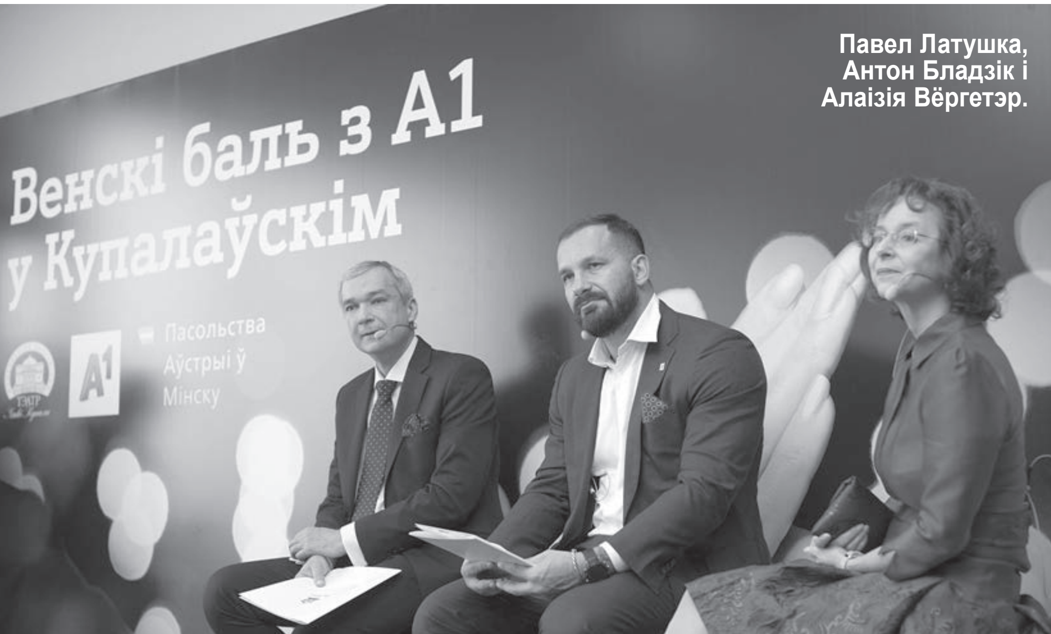
«*Кампанія А1 заўсёды бачыла сваю місію ў тым, каб усталёўваць сувязь паміж людзьмі – на самых розных узроўнях і ў самых розных сэнсах: ад выключна тэхнічных аспектаў да актыўнай міжнароднай культурнай камунікацыі. Менавіта таму мы сумесна з нашымі партнёрамі вырашылі ў гэтым годзе пачаць традыцыю правядзення ў Мінску дабрачынных венскіх баляў. Гэта адзін з самых вядомых і самых прыгожых сімвалаў сталіцы Аўстрыі*», – адзначыў намеснік генеральнага дырэктара кампаніі А1 па лічбавых платформах і кантэнце **Антон Бладзік.**

Месцам правядзення Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы абраны невыпадкова: будынак, дзе сёння размяшчаецца Купалаўскі тэатр, прымаў падобныя публічныя мерапрыемствы яшчэ 130 гадоў таму. Такім чынам, правядзенне «Венскага балю з А1 у Купалаўскім» стане свайго роду адраджэннем бальных традыцый Мінска.

«*Купалаўскі тэатр ганарыцца сваёй гісторыяй старэйшага тэатра Беларусі. У гэтым годзе мы адзначаем свой 100-ы сезон, і нам вельмі прыемна, што ў час святкавання свайго векавога юбілею мы можам не толькі згадваць даўнія традыцыі, але і з дапамогай нашых партнёраў вярнуць адну з іх у родныя сцены*», – адзначыў генеральны дырэктар Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы **Павел Латушка**.

Традыцыя правядзення венскіх баляў існавала ўжо ў першай палове XIX стагоддзя, калі Вена была сталіцай Аўстрыйскай, а пасля Аўстра-Венгерскай імперыі і славілася балямі пры двары дынастыі Габсбургаў. У сучаснай гісторыі венскія балі на чале з Венскім оперным балем праводзяцца пачынаючы з 1956 года. ЮНЕСКА ўнесла іх у спіс нематэрыяльнай спадчыны і зафіксавала крытэрыі, якім павінны адпавядаць баль, каб мець права называцца венскім.

«*Беларусь і Аўстрыю звязвае працяглае і прадуктыўнае супрацоўніцтва ў палітыцы, эканоміцы і культуры. Прыемна, што гэта партнёрства існуе не толькі ў выглядзе сухіх лічбаў і статыстыкі, але і праяўляе сябе ў выглядзе такіх яскравых мерапрыемстваў, як надыходзячы баль. І беларусы, і аўстрыйцы падзяляюць любоў да вытанчанага танца. Бальныя традыцыі нашых краін уяўляюць сабой частку шырокай і разнастайнай пан'еўрапейскай культуры. Спадзяюся, баль у Купалаўскім стане знакавай падзеяй у культурным календары Мінска. Баль аб'яднае Беларусь і Аўстрыю і запомніцца яго ўдзельнікам мноствам радасных момантаў. Бальны вечар – гэта прыгожае супрацоўніцтва Беларусі і Аўстрыі пры дапамозе вытанчанасці і стылю. Мая задача як пасла Аўстрыі ў Мінску – даць гасцям свята магчымасць адчуць унікальную атмасферу венскага бальнага сезона*», – азднача пасол Аўстрыі ў Беларусі **Алаізія Вёргетэр**.

Павел Латушка, Антон Бладзік і Алаізія Вёргетэр.

Венскі баль будзе праведзены ў адпаведнасці з усімі патрабаваннямі ЮНЕСКА: з дапамогай Пасольства Аўстрыі ў Беларусі да падрыхтоўкі мерапрыемства прыцягнуты аўтарытэтныя аўстрыйскія эксперты. Яны акажуць кансультацыйную падтрымку і дапамогуць у рашэнні галоўнай задачы – вызначэнні і падрыхтоўцы дэбютантаў: юнакоў і дзяўчат, якім, згодна з традыцыяй венскіх баляў, належыць адкрыць праграму масавым выкананнем паланэза.

Адной з адметных рыс венскіх баляў з'яўляецца дабрачынны характар гэтых мерапрыемстваў. Не стане выключэннем і «Венскі баль з А1 у Купалаўскім»: 50% сродкаў ад продажу білетаў на яго будуць накіраваны на дапамогу праекта «SOS-дзіцячыя вёскі Беларусь» і яго падапечным – дзецям, якія засталіся без апекі бацькоў ці рызыкуюць страціць яе з-за неспрыяльных сацыяльных фактараў.

Квіткі на «Венскі баль з А1 у Купалаўскім» паступяць у продаж на пачатку лістапада.

Галіна РУТ.

ДАРЭЧЫ

Для балю – строгі дрэс-код!

Прыём заявак для тых, хто жадае стаць дэбютантам балю, працягнецца па 16 кастрычніка.

Магчымасць стаць дэбютантам маюць незамужнія дзяўчаты ва ўзросце ад 16 да 23 гадоў і нежанатыя маладыя людзі ва ўзросце ад 18 да 26 гадоў, якія дагэтуль ніколі не ўдзельнічалі ў балях. Удзел у балі для дэбютантаў, у адрозненне ад іншых гасцей, з'яўляецца бясплатным.

Прэтэндэнтам пажадана мець хаця б базавую танцавальную падрыхтоўку, быць дасведчанымі ў правілах этыкету і здольнымі падтрымаць нязмушаную свецкую размову. Пры гэтым пазмагацца за ўдачу можа кожны: для гэтага ў перыяд з 2 па 16 кастрычніка дастаткова запоўніць адпаведную анкету.

200 лепшых кандыдатаў будуць запрошаны на вочны кастынг, на якім члены бальнага камітэта абяруць 20 пар дэбютантаў.

Важным патрабаваннем да дэбютантаў, акрамя наведвання рэпетыцый, з'яўляецца дрэс-код. Ён абавязковы для ўсіх венскіх баляў і ўключае бальную сукенку чыста белага колеру без пышнай спадніцы, белыя пальчаткі і белыя закрытыя туфлі для дзяўчат і чорны фрак або парадную ўніформу, белыя пальчаткі і чорныя лакіраваныя туфлі для маладых людзей.

Народная Воля

http://www.nv-online.info

4 КАСТРЫЧНІКА 2019 г.

ОЧЕНЬ ЛИЧНОЕ

«Это такое счастье, которое словами не расскажешь…»

У них была невероятная, пронзительная история любви. Разница в возрасте – 27 лет. У обоих за плечами не очень удачные первые браки, непростые судьбы… Дважды Герой Социалистического Труда Василий Константинович Старовойтов был человек конкретный и предложение руки и сердца Валентине Николаевне сделал тоже очень конкретное: «Сударыня, ты прекрасный человек! Давай с тобой сойдемся: ты поможешь мне жить, а я тебе. Подумай, даю тебе три дня!»

Валентина поначалу оторопела от такой прямоты. Но потом решила, что с таким человеком точно не пропадет, и ответила: «Буду вам, Василий Константинович, и подругой, и женой, и любовницей...»

«Народная Воля» поинтересовалась, как живет вдова бывшего председателя легендарного колхоза «Рассвет» Василия Старовойтова и какими были для нее эти шесть лет без мужа.

– Я сейчас уже не работаю, – *рассказывает Валентина Николаевна*. – Занимаюсь своими огородными делами. Все у меня убрано, все сделано, все посажено. Капусту осталось убрать да цветочки, когда отцветут…

Вчера на могилке Василия Константиновича убиралась, вымыла, вытерла, обрезала, что надо. И посадила 26 кустов самшита еще. Там такая ладная территория около бордюра, я и раньше посадила 24 куста, а теперь хочу, чтобы они густенько росли, буду потом обрезать…

Еще занимаюсь плетением из газетных трубочек, вышиваю, зимой буду что-то шить… Без дела не сижу!

Из хозяйства у меня только огород – семь с половиной соток.

– И вы сами со всем управляетесь?

– Со мной живут дочь и зять, они помогают. Я не одна живу. Невозможно в этом коттедже одной жить. Поэтому дети переехали ко мне.

– Сразу после смерти Василия Константиновича?

– Нет. Два года я жила с внуком, он ходил в 10–11 классы, а потом уже дети переехали.

– Не скучаете без работы?

– Вы знаете, в 67 лет уже не скучаю. В 55 еще, наверное, скучала бы, а так уже какие-то другие приоритеты, другие мысли. Да и отношение к жизни совершенно другое.

Я веду здоровый образ жизни. Занимаюсь зарядкой по примеру Василия Константиновича. Стараюсь!

– Некоторые после смерти близкого человека годами не могут оправиться, загоняют себя в депрессию…

– Депрессии у меня не было никогда. Я поддерживаю себя сама, внушаю, что нужно что-то делать. Поблажек себе не даю!

У меня много цветов – наверху целая цветочная галерея, на улице. За ними нужно ухаживать! И знаете, что я вам скажу? Овощами заниматься намного легче! Они цветы нужно подкормить, другие подрезать, третьи перекопать, обработать. С картошкой даже меньше работы, чем с цветами! Они занимают много времени, скучать некогда.

– Но сразу после смерти мужа, наверное, совсем не до цветов было…

– Да. У меня была грусть-печаль, плакала много. Но я человек верующий (не до фанатизма, конечно), и я теперь посещаю церковь.

Смерть меня очень поразила. Даже не смерть, а его страдания. После его ухода наступил какой-то провал, когда буквально все отступило назад. А потом потихоньку вернула себя к жизни. Потому что надо продолжать жить. Несмотря ни на что. Есть дети, внуки, есть я… И надо как-то жить. Даже не как-то, а с умом, с интересом!

Когда Василий Константинович был жив, я пыталась стихи писать. И у меня получалось. Вдохновение было! А сейчас не тянет даже. Стихов я больше не пишу. А вот дневник веду.

– А что записываете – воспоминания или то, что сегодня с вами происходит?

– То, что сегодня происходит. То, что было, уже есть в дневнике, я его ведь все время веду. А воспоминания – они во мне остались. Я не могу их выразить на бумаге, как бы мне этого ни хотелось.

Фото с сайта kp.by.

Все эти тонкости, запахи, поворот головы, его голос… Ну как это все передать на листе бумаги? Это все во мне живет. Это то, что всегда будет со мной.

Говорят, прошлым нельзя жить. А я считаю, прошлым надо жить и вспоминать его нужно. Василий Константинович всегда говорил: *«Плохое не помни, хорошее запоминай!»* Вот я и стараюсь вспоминать, потому что эти воспоминания дают мне заряд позитива и желание жить.

– У вас такая пронзительная история любви была! Может, когда-то из вашего дневника получится сделать книгу…

– Может быть… Я только об одном жалею – что не записала его личные воспоминания. Хотелось надышаться жизнью, хотелось общаться. Да еще же и рутина каждый день – готовка, уборка. Но это тоже жизнь! Все собиралась законспектировать его воспоминания и так и не собралась…

Но… Жизнь продолжается. И мы незримо вместе.

– Приходит к вам Василий Константинович во снах?

– Нет. Один раз приснился, но даже не разговаривал, мы просто были вместе. Так я после этого сна целую неделю на крыльях летала! Это была какая-то невероятная энергия, которую он мне дал… Нельзя даже словами выразить эти чувства. И я была так рада, что он мне приснился!

– На кладбище часто ходите?

– Бываю каждую субботу.

Там плита из черного мрамора, бюст мы поставили, и хочется, чтобы у него всегда все было чисто и аккуратно.

Там всегда и цветы лежат, и венки. Даже из России бывают венки, с российским флагом.

– А вас не забывают?

– Не забывают, конечно! И хозяйство, которым он руководил, помнит, даже материальную помощь оказывают. Но я не нуждаюсь и не прошу ничего, потому что мне ничего не надо. У меня дочь, зять – справляемся.

Поздравления присылают, подарки, на праздники приглашают. Не обижают…

– Когда уходит близкий человек, некоторые часто сожалеют: не все слова любви были сказаны…

– Я все успела сказать. Каждый день его благодарила: *«Василий Константинович, спасибо вам за все, что вы делаете для меня!»* И он мне говорил: *«Спасибо тебе, сударынька, что за мной так смотришь. Я всегда в чистом, аккуратный, сплю на белоснежной постели»*.

Мы друг другу всегда в любви признавались. Каждую минуту. И даже когда он уже болел… Ну как сказать… Это было перед последним его инсультом, от которого он умер. Я сидела рядом с ним, читала молитвы, а он своими слабыми руками взял мою руку, поднес к своим губам и крепко поцеловал. Как будто прощался со мной…

Любовь у нас была взаимной. Как будто Господь нас вместе соединил!

Понимаю, что он женился для того, чтобы я ему помогла жить. Он так и говорил: *«Я живу ради тебя только. Ты мне помогаешь жить»*. Я раньше слов этих не понимала: ну как это так – жить ради кого-то? А теперь понимаю… Потеряв его, я поняла, какие это золотые слова.

Несмотря на разницу в возрасте, он с большим уважением ко мне относился.

В последнее время я для него была всей Вселенной, и он говорил: *«Родная моя…»* Я до сих пор его эти слова слышу…

– Сколько лет вы были вместе?

– Семнадцать с половиной.

– Не каждому дано столько лет любви.

– Конечно! Я счастливый человек.

Первая половина моей жизни прошла не очень хорошо…

– Почему?

– Муж меня любил, но он также любил выпить. И насколько трезвый был человеком, настолько пьяный становился нелюдем. Даже бил меня. И я уже больше не могла терпеть, страдать…

И когда Василий Константинович сказал *«Давай, сударынька, с тобой сойдемся…»*, я долго не думала. Эти слова меня сразили. Он не говорил: я тебя люблю, ты такая женщина хорошая… Он мне все сразу и очень конкретно сказал.

И я решила круто изменить свою жизнь. И ни одной минуты, ни одной секунды об этом не пожалела!

Даже если бы мы меньше с ним прожили, это все равно запомнилось бы на всю жизнь. Это такое счастье, которое никому не расскажешь…

Это ведь всё общее, что я вам говорю. А сколько у меня внутри всего, что не передать словами…

А эта тюрьма! Сколько она вреда и горя сделала!..

– И здоровье Старовойтова серьезно подорвала.

– Да, очень. Столько пережить, передумать – любая голова треснет! Но Василий Константинович был очень сильный духом!

– На меня сильное впечатление произвел ваш рассказ: когда после ареста мужа не могли по деревне ходить, навзрыд плакали, он на свидании в тюрьме сказал вам: *«Ничего не бойся, я не вор, иди с гордо поднятой головой…»*

– А я тогда действительно шла по улице, и у меня слезы сами собой по щекам текли. А что внутри творилось!.. Сердце просто замирало.

Один раз у меня было такое состояние, будто душа моя улетела, а тело стало невесомым, ничего не значащим. Я приходила к нему на свидания эмоционально подавленная, а он меня в тюрьме еще и успокаивал! *«Сударынька, не переживай, все будет хорошо, разберутся!»* Он так верил в это…

Столько здоровья ему угробили…

– Валентина Николаевна, не знаю, как корректно спросить даже… Но жизнь – штука сложная, она не стоит на месте. Как думаете, смогли бы еще раз кого-то так сильно полюбить?

– Думаю, уже нет. Василий Константинович один такой был. Других таких больше нет. Он очень настоящий был…

– Мне кажется, из вашей истории получилось бы хорошее кино.

– Кажется, это такие банальные слова *«Я тебя люблю»*… Но у каждого за этими словами столько всего личного, иногда вся жизнь!

– А что у вас за этими словами?

– Настоящая любовь. Истинная. Без обмана.

Василий Константинович всегда мне говорил, что восхищается мной. И меня это радовало. И я еще больше старалась сделать ему приятное. Мне было с ним очень интересно. И у нас с ним все хорошо было. Каждый день. Он никогда на меня не повысил голоса. Всегда называл меня ласковыми словами, и я просто на крыльях летала рядом с ним!

И пока живу, буду его любить.

Мне кажется, незримо он мне и сейчас во всем помогает. Я даже не могу объяснить… Но сегодня за каждый свой прожитый счастливый день, когда у меня все получается, я говорю ему спасибо. Он все равно рядом со мной. Всегда. Я это чувствую.

У меня стихотворение интересное есть, оно так и называется «О любви»… Его вторая часть состоит из его фраз, которые я объединила в этот стих. Хотите, часть из него прочитаю?

«…Ты одна меня держишь, одна!
И живу, и держусь я только
ради тебя.
Ближе и роднее тебя нету,
дорогая моя.
Тебе будет плохо, я знаю это,
без меня.
Никого я рядом с тобой
не поставлю,
Здоровья тебе и твоим близким,
которых очень люблю.
Ключ от моего сердца у тебя,
моя дорогая…
Но я скоро тебя потеряю…
Ты такой человек, с которым
невозможно расстаться.
Я прошу мою любовь с тобою
остаться,
Ты меня за все, за все прости,
Прощай, голубушка,
обиды не держи.
Сударыня, голубушка,
Валюша…»

А еще было одно стихотворение, когда он болел и сильно страдал, ему было трудно дышать… Бывали минуты отчаяния, когда он болел. А так, конечно… Как он говорил, плохого не помню.

– Плакали?

– И плакала, и молилась, и падала перед образами…

Порой не было сил просто смотреть на его страдания!..

– Некоторым Вселенная дарит легкую смерть, когда человек заснул и не проснулся…

– Умирал он очень тихо. Даже не стонал… Я понимала, что он уже уходит. И была рядом до последней секунды. Он вздохнул и… всё.

Потом я уже дала волю своим слезам и крику. И хоть я была готова к его уходу, все равно это невероятно трудно.

Жизнь такая…

Разбередили вы мне душу, конечно. Я стараюсь не думать про пандус, про прогулки с ним на инвалидной коляске… Хочу запомнить его навсегда красивым, сильным…

Он вселял надежду. Я раньше говорила ему: *«Василий Константинович, вам столько лет, сколько мне!»* Потому что по энергии, по уму, по ощущениям жизни он был намного моложе меня. И молодежь, кстати, любила с ним общаться. Не чувствовали люди его возраста. Он настолько увлекал разговорами, эмоциями, харизмой!..

– Вы сказали, что верите в Бога. Значит, когда-то вы с мужем обязательно встретитесь снова…

– Да, и наша любовь продолжится во Вселенной. И мы снова будем вместе. Потому что любовь – она бесконечна…

Марина КОКТЫШ.

ИЗ ЛИЧНОГО ДЕЛА

Василий Старовойтов родился 13 июня 1924 года в деревне Борок Белыничского района Могилёвской области.

Участвовал в Великой Отечественной войне: сначала как солдат, позже был помощником начальника штаба 600-го партизанского отряда. В сентябре 1943 года Василия Старовойтова, партизанившего вместе с отцом, приняли кандидатом в члены коммунистической партии.

Продолжительное время находился на комсомольской и партийной работе.

В 1957–1968 годах работал председателем совхоза «Роднянский» Климовичского района Белорусской ССР.

В 1968–1997 годах – председатель колхоза «Рассвет» имени К.П.Орловского. Активно участвовал в общественно-политической жизни. Избирался делегатом XXV, XXVI и XXVII съездов КПСС, депутатом Верховного Совета СССР 8-го и 10-го созывов, депутатом Верховного Совета БССР, членом бюро Кировского райкома Компартии Беларуси.

В сложные 1990-е годы Старовойтов продолжал успешно руководить хозяйством, преобразованным в закрытое акционерное общество. К 1994 году на счетах хозяйства было 5,5 млрд рублей. Критиковал Александра Лукашенко, не поддержал его кандидатуру на выборах 1994 года. Впоследствии, несмотря на репрессии, не изменил своего отношения к Лукашенко и вплоть до своей смерти в 2013 году критиковал проводимый президентом курс, в том числе мероприятия в сфере АПК.

В октябре 1997 года Старовойтов был отстранен от работы и арестован. Обвинялся в превышении должностных полномочий, экономических преступлениях, взятках, организации убийства руководителя Могилевского областного комитета госконтроля Евгения Миколуцкого (6 октября 1997 года при подрыве радиоуправляемого фугаса). Провел в заключении почти полтора года. В СИЗО перенес два сердечных приступа, микроинсульт, после которого некоторое время не мог говорить, практически потерял зрение.

Участвовал в политической жизни Беларуси, являлся членом политсовета Объединенной гражданской партии.

Награжден тремя орденами Ленина, орденами Октябрьской Революции, Отечественной войны 1-й степени, Красной Звезды, медалями. Дважды Герой Социалистического Труда.

Умер 19 февраля 2013 года.

ЧУЛІ?

Курсы ўкраінскай мовы адкрылі ў Гродне

На першы занятак наведаўся кіраўнік консульства Украіны ў Брэсце Анатоль Дыдэнка.

Выкладаць на курсах будзе гродзенка Наталля Моргун. Паводле яе слоў, падчас наведвання заняткаў можна будзе азнаёміцца з сучаснымі тэндэнцыямі развіцця ўкраінскай мовы, асаблівая ўвага будзе надавацца сучаснаму правапісу.

Наведваць курсы ўкраінскай мовы ў Гродне могуць усе жадаючыя. Апроч навучання мове абяцаюць спяваць украінскія песні, чытаць класікаў украінскай літаратуры.

На першы занятак прыйшлі толькі пяць жадаючых, але арганізатары курсаў спадзяюцца, што з кожным заняткам колькасць цікаўных будзе павялічвацца.

Міхал КАРНЕВІЧ.

РЭКОРДЫ

Балельшчыкі вераць…

У гэтым сезоне «Мінск-Арэна» стала трэцяй у Еўропе па наведвальнасці.

Падчас апошняга дамашняга матча сталічнага хакейнага «Дынама» з камандай «Сочы», у якім, да слова, перамаглі «Зубры», пагляздець яго прыйшоў 12.621 глядач.

Увогуле, клуб падлічыў, што дамашнія гульні «Дынама» наведваюць у сярэднім 13.280 чалавек, і гэта лепшы паказчык за апошнія пяць сезонаў.

А яшчэ адзін рэкорд устанавіў шведскі варатар «Зубраў» **Юнас Энрат**. Пасля перамогі над «Сочы» галкіпер разам з камандай запісаў на свой рахунок 36-ю вікторыю. Такім чынам, швед абышоў свайго калегу па амплуа **Ларса Хаўгена**, на рахунку якога было 35 перамог у складзе дынамаўцаў.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

НЕСТАНДАРТ

Незвычайная карціна Вольгі Крышэнь

Майстрыха з Карэліцкага раёна стварыла карціну, на якой вышыты контуры Гродзенскай вобласці. Кожны раён на ёй паказаны характэрным аўтэнтычным арнаментам. Гэта незвычайная праца была зроблена да 75-годдзя ўтварэння Гродзенскай вобласці.

Вольга Крышэнь распавяла мясцовай прэсе, што, перад тым як заняцца вышыўкай, перагледзела вялікую колькасць кніг і карпатліва вывучала інтэрнэт, з тым каб высвятліць, які ўзор адпавядае канкрэтнаму раёну. На падрыхтоўку давялося патраціць цэлы месяц. Яшчэ адзін месяц пайшоў на вышыванне карціны.

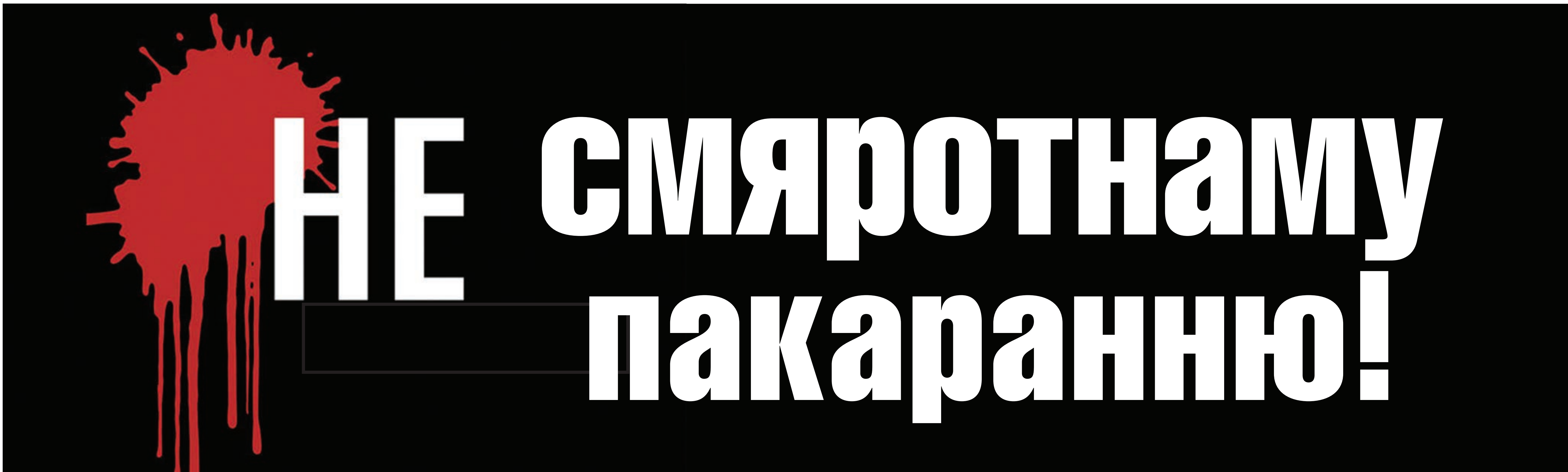
Акрамя 17 раёнаў Гродзенскай вобласці на карціне па перыметры вышыты арнаменты рэгіёнаў, якія з ёй мяжуюць: зверху – аўтэнтычны ўзор Віцебскай вобласці, знізу – Брэсцкай, з правага боку – Мінскай, а з левага – Беластоцкага ваяводства.

Каб дапоўніць карціну, было вырашана зрабіць яшчэ адзін штрых – гадзіннік, які сваім колерам сімвалізуе чатыры пары года.

Аляксей МІХАЛЁЎ.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
4 КАСТРЫЧНІКА 2019 г.

спецвыпуск

ВЫНІКІ

10 гадоў змагання

У 2009 годзе праваабарончы цэнтр «Вясна» (зарэгістраваны ў Вільнюсе) і Беларускі Хельсінкскі камітэт ініцыявалі кампанію «Праваабаронцы супраць смяротнага пакарання ў Беларусі», якая стартавала ў студзені пры падтрымцы міжнароднай грамадскай арганізацыі Amnesty International. Сёлета праваабарончай кампаніі за спыненне забойстваў ад імя беларускай дзяржавы споўнілася 10 гадоў. У межах кампаніі была падрыхтавана петыцыя з заклікам да ўлад адмяніць у Беларусі смяротнае пакаранне. 10 снежня петыцыя была перададзена ў Адміністрацыю прэзідэнта і адначасова яе копія – у Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу. Збор подпісаў пад анлайн-петыцыяй працягваецца, і сёння любы чалавек, хто таксама лічыць адмену смяротнай кары важным крокам у развіцці дэмакратычнага грамадства, можа паставіць пад ёй свой подпіс.

10-гадовыя вынікі і высілкі падсумоўвае выдадзены на пачатку гэтага года фотаальбом «Праваабаронцы супраць смяротнага пакарання. 10 год змагання».

За гэты час было праведзена шмат розных мерапрыемстваў, сярод якіх прэс-канферэнцыі, дыскусіі, конкурсы творчых прац, вулічныя інфармацыйныя акцыі і канцэрты з удзелам беларускіх музыкаў; зняты шматлікія відэаролікі і дакументальныя фільмы, створаны некалькі мультфільмаў, коміксы. Традыцыйным ужо стаў у межах кампаніі Тыдзень супраць смяротнага пакарання з 5 па 10 кастрычніка, які ладзіцца сёмы год запар, а таксама ўдзел беларускіх праваабаронцаў у міжнародных пляцоўках і адвакатаванне з выкарыстаннем міжнародных механізмаў, такіх як, напрыклад, УПА – Універсальны перыядычны агляд.

Першым падпісаў петыцыю супраць смяротнага пакарання **Мечыслаў Іванавіч Грыб**, заслужаны юрыст Беларусі (1994), старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь 12-га склікання (1994–1996), старшыня Камісіі па правах чалавека пры Прэзідыуме Вярхоўнага Савета. Пад старшынствам Мечыслава Грыба 15 сакавіка 1994 года была прынята першая Канстытуцыя суверэннай Беларусі.

ПАЗІЦЫЯ

Мы лічым гады па расстрэлах

Праваабаронцы супраць такога пакарання

Калі мы дзесяць гадоў таму распачыналі кампанію «Праваабаронцы супраць смяротнага пакарання», нашы калегі-скептыкі, якія ўжо не першы год займаліся абаронай правоў чалавека ў Беларусі, недаверліва хіталі галовамі: «Дык а пра што і пра каго вы будзеце казаць?» Сапраўды, гэтая нябачная трагедыя ў будзённым жыцці краіны і народа была для нас выклікам. Выклікам маральным, бо нельга маўчаць, калі проста ў цэнтры Мінска, у СІЗА, як у сярэднявеччы на цэнтральнай плошчы, метадычна пазбаўляюць людзей жыцця. І выклікам практычным, бо ўся інфармацыя пра смяротныя прысуды ў Беларусі была недаступная для грамадства.

Але, надзіва, штодзённая карпатлівая праца па расследаванні таямніц смяротных прысудаў амаль адразу пачала даваць свой вынік. З расстрэльнага туману пачалі выплываць напачатку размытыя, а потым усё больш акрэсленыя абрысы рэальных людзей. Асуджаныя да смяротнага пакарання, іхнія прозвішчы, іхнія жахлівыя гісторыі, іхнія лісты, напісаныя ад рукі, іхнія маці, жонкі, дзеці. І бязмежны страх і адчай у радках лістоў, у вачах мацярэй, якія да апошняй хвіліны жыцця сваіх сыноў (жанчын у Беларусі не расстрэльваюць), а часта і пасля расстрэлу вераць, што іхнія дзеці жывыя!

Больш прарэзалася працэдура надзялення смерцю асуджаных на смерць і пахаваных невядома дзе ў нумарных капцах. Чалавек быў-быў, і яго проста не стала, так што і паверыць у смерць ягоную можна толькі апрыёры. А доказам – паперка з пячаткай, якую прынёс паштальён. Вось прыйшла зусім нядаўна адной з мацярок пасылка з рэчамі расстралянага, чамусьці з Акцябрскага (Рудабелкі), ёсць такое мястэчка на гомельскім Палессі. І адразу яна павесялела, патэлефанавала нам і сказала: «Дык ён жа ў Петрыкаве на рудніках! Там жа шахту нейкую капаюць! Яго туды таемна саслалі, а нам не кажуць!» З гэтай думкаю цяпер яна і будзе гадамі жыць...

Няма апраўдання злачынствам, і ніхто з нас не бярэцца апраўдваць злачынцаў. Тым болей няма апраўдання забойствам, якія чыняцца з дзяржаўнай рукі. Мы бачым, як паволі мяняецца грамадская думка. Усё болей людзей спачувальна адгукаюцца на наш заклік: не забі! Але кожны год мы пераадольваем уласнае расчараванне і ўласную паразу, бо і надалей у лёхах Валадаркі ў расстрэльнай камеры суха трашчаць пісталеты. І ніякія глушыльнікі, ніякія турэмныя муры не могуць схаваць ад нас рэха гэтых стрэлаў. У такой грамадскай кампаніі, як наша, немагчыма дабіцца частковага выніку. Тут ці выйграў, ці прайграў, трэцяга не дадзена. Кожны прамінулы год мы лічым па расстрэлах. І кожны новы год мы пачынаем з надзеяй, упарта паўтараючы для сябе словы Вацлава Гавела: «Надзея, пэўна, не тое самае, што аптымізм. Гэта не перакананасць, што ўсё будзе добра, а ўпэўненасць у тым, што ўсё, што ты робіш, мае сэнс».

Алесь БЯЛЯЦКІ, праваабаронца.

СЛОВЫ І СПРАВЫ

Валянцін СТЭФАНОВІЧ:
«Гатоўнасць абмяркоўваць – гэта не заўсёды гатоўнасць дзейнічаць»

У Беларусі на працягу 10 гадоў існуе парламенцкая працоўная група па вывучэнні праблематыкі смяротнага пакарання. Яна арганізуе канферэнцыі, паездкі па рэгіёнах, сустрэчы з мясцовымі органамі ўлады і прадстаўнікамі праваабарончых арганізацый, паказваючы тым самым зацікаўленасць у вырашэнні гэтага пытання. Але ці варта чакаць ад яе больш якасных крокаў?

На гэтае пытанне адказвае юрыст-праваабаронца Валянцін Стэфановіч:

– Усе мерапрыемствы, якія робіць працоўная група, – гэта элемент дзейнасці нашага Міністэрства замежных спраў і ўвогуле ўлады, якія такім чынам дэманструюць гатоўнасць да абмеркавання самых розных пытанняў, што турбуюць у тым ліку і прадстаўнікоў Еўрапейскага Саюза.

Але гатоўнасць абмяркоўваць далёка не заўсёды азначае гатоўнасць дзейнічаць. Якаснага зруху ад дзейнасці працоўнай групы мы не назіраем. Такія сустрэчы мала ўплываюць на грамадскую думку, бо пра іх амаль не пішуць у СМІ і адпаведна пра іх мала хто ведае. Фактычна тэму смяротнага пакарання ўздымаюць праваабарончыя арганізацыі з дапамогай незалежных СМІ. У дзяржаўных жа СМІ дыскусіі на гэтую тэму няма.

Апошні пасыл ад дзяржавы гучыць так: смяротнае пакаранне адмяняць пакуль немагчыма, бо большасць грамадзян краіны дагэтуль падтрымлівае яго існаванне. І гэта выглядае як тупік, бо пакуль цяжка сказаць, калі грамадская думка зменіцца кардынальна. Як паказвае досвед іншых краін, няма ніводнага выпадку, калі смяротнае пакаранне адмянялі б у выніку рэферэндуму. Заўсёды грамадская думка падтрымлівала смяротнае пакаранне. І толькі пасля ўвядзення мараторыя назіраўся рост прыхільнікаў яго поўнай адмены.

Калі ўлады спасылаюцца на рашэнні рэферэндуму 1996 г., яны забываюць, што пытанне пра смяротнае пакаранне мела неабавязковы характар, мела так званы дарадчы статус. Гэта па-першае, а па-другое, у 1996г., калі праводзіўся рэферэндум, у Беларусі не было пажыццёвага зняволення, а было толькі смяротнае пакаранне і 15 гадоў пазбаўлення волі. Пажыццёвае зняволенне ў Беларусі было ўведзена праз год – у 1997-м. Гэта таксама вельмі важны фактар. Між тым грамадская думка не статычная, яна змяняецца. Ды і з моманту правядзення рэферэндуму прайшло 23 гады, вырасла новае пакаленне беларусаў, меркаванне якога не ўлічана, як і не ўлічана меркаванне тых, каму на той момант не споўнілася 18 гадоў, зараз гэта 40-гадовыя грамадзяне краіны!

Безумоўна, рэферэндум, пра які так часта кажуць улады, – гэта важны акт прамой дэмакратыі. Але справа ў тым, што далёка не па ўсіх пытаннях варта яго праводзіць. У тым ліку гэта не варта рабіць па пытаннях, якія носяць вельмі моцную эмацыянальную афарбоўку, да якіх належыць і пытанне смяротнага пакарання. Дарэчы, цікава, што нашы ўлады, якія кажуць пра неабходнасць паўторнага рэферэндуму па пытанні смяротнага пакарання, шмат па якіх непапулярных законах (павышэнне пенсіённага ўзросту, прыняцце «дармаедскага» дэкрэта і г.д.) чамусьці меркаванне грамадства не запытвалі.

У пытанні смяротнага пакарання трэба кіравацца не эмацыянальнымі, а лагічнымі аргументамі. А яны такія, што смяротнае пакаранне – гэта толькі рэалізацыя помсты з боку ахвяры. Яно ніяк не ўплывае на ўзровень злачыннасці: людзі, якія здзяйсняюць злачынства, не думаюць падчас яго здзяйснення пра тое, што ім можа пагражаць смяротнае пакаранне. Да таго ж смяротнае пакаранне існуе ў краіне з далёкімі ад ідэалу судовай сістэмай і працай праваахоўных органаў. А значыць, ніхто не застрахаваны ад судовай памылкі.

Таму дыскусіі дыскусіямі, а прысуды працягваюць выконвацца. З 2015 года ў нас 14 прысудаў вынесена і 12 прыведзена ў выкананне. Гэта тая рэальнасць, з якой нам прыходзіцца працаваць. Таму толькі калі будзе ўведзены мараторый на смяротнае пакаранне, мы зможам казаць пра насамрэч якасныя зрухі ў пытанні смяротнага пакарання і агулам у пытанні правоў чалавека.

Адмова дзяржаў ад пакарання смерцю сваіх грамадзян – гэта не толькі ідэя ліберальнага Захаду (як гэта часта прадстаўляецца), гэта ўніверсальная ідэя, да якой імкнецца ўсё чалавецтва свету, незалежна ад сваіх культурных традыцый і асаблівасцяў. Пакаранне смерцю наогул не можа з'яўляцца культурнай асаблівасцю ці традыцыйнай каштоўнасцю. Забойства – не каштоўнасць.

Чым больш прыхільнікаў адмены смяротнага пакарання ў грамадстве, тым больш уплыў грамадства на ўлады. Але натуральна, што канчатковае рашэнне застаецца за ўладамі. За кім менавіта? Так, мы маем парламент – адзін з суб'ектаў, які можа адмяніць смяротнае пакаранне цалкам. Але мы ўсе разумеем, што ў бліжэйшы час гэтага не будзе, бо парламент у гэтым і ў шмат якіх іншых пытаннях несамастойны. Таму гэтае пытанне калі і вырашыць, то кіраўнік дзяржавы.

Запісала Анастасія ВАСІЛЬЧУК.

ЛІЧБЫ І ФАКТЫ

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Яны – супраць смяротнага пакарання

Мечыслаў ГРЫБ, заслужаны юрыст Беларусі, старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь 12-га склікання (1994–1996), старшыня Камісіі па правах чалавека пры Прэзідыуме Вярхоўнага Савета:

– Калі ўзнікае пытанне аб смяротным пакаранні, то мне згадваецца такі канкрэтны прыклад: 29 лютага 1980 года да выключнай меры пакарання быў прыгавораны Цярэня і да 15 гадоў пазбаўлення волі – Кадушкіна за забойства Шайпук, учыненае ў ноч з 9 на 10 верасня 1979 года Міхасевічам Г.М. у Полацку. Прысуд у дачыненні да Цярэні прыведзены ў выкананне 20 чэрвеня 1980 года. Кадушкіна правяла ў турме больш за 6 гадоў і была вызвалена ў жніўні 1986 года пасля затрымання сапраўднага злачынцы – Міхасевіча. Па крымінальнай справе Міхасевіча было вызвалена яшчэ 11 чалавек, незаконна асуджаных Віцебскім абласным судом за забойствы жанчын, якія ўчыніў Міхасевіч. Усе яны былі рэабілітаваны, наколькі можна было іх рэабілітаваць, бо яны адседзелі ў савецкіх лагерах ад 5 да 10 гадоў і страцілі там здароўе. М.С.Цярэня быў рэабілітаваны пасмяротна. Гэта памылка суда, якую выправіць ужо немагчыма.

Святлана АЛЕКСІЕВІЧ, пісьменніца, лаўрэат Нобелеўскай прэміі па літаратуры:

– На працягу 30 гадоў я пішу сваю «чырвоную хроніку», так я называю свой цыкл кніг. Я вельмі многа пішу пра вайну. І сама была ў Афганістане і бачыла, як забіваюць людзей, як забіраюць чалавечае жыццё... І я заўсёды думала: як людзі жывуць адзін на адзін з той думкай, што яны могуць забіць іншага чалавека, зрабіць справу Бога? Паколькі ні ў кога з нас няма на гэта права. Гэта старое, дапатопнае вырашэнне чалавечых праблем: забіць іншага, таму што ён з табой не згодны, таму што ён не такі, як ты, або ён учыніў штосьці страшнае. Я думаю, што наш свет так і застанецца светам людзей, якія забівалі да сябе падобных. Я, вядома, далучаюся да тых, хто хоча наблізіць іншы час, калі ў іншага чалавека нават не ўзнікне думкі, як сёння ў нас не ўзнікае думкі з'есці іншага чалавека, бо людажэрства знікла з чалавечага жыцця, так і не ўзнікне думкі забіць іншага чалавека.

Уладзімір АРЛОЎ, пісьменнік:

– Калі чалавеку выносяць смяротны прысуд, то ён губляе магчымасць, калі ён невінаваты, дачакацца справядлівасці. Шмат хто ў Беларусі памятае «Віцебскую справу». Па гэтай справе былі асуджаны невінаватыя, адзін чалавек – да смяротнага пакарання. Многія абвінавачаныя па гэтай справе доўгі час утрымліваліся за кратамі, пакуль не быў знойдзены сапраўдны забойца. Так, брат нашых знаёмых вярнуўся з турмы хворы, зламаны фізічна і маральна. Праз год пасля вызвалення ён памёр. Наяўнасць смяротнага пакарання прыводзіць да таго, што жыцця нярэдка пазбаўляюць невінаватых людзей.

Аляксей МАРАЧКІН, мастак:

– Смяротнае пакаранне трэба цалкам адмяніць. І тлумачу чаму: у нас ёсць дастаткова сілавых структур – пракуратура, войскі спецыяльнага прызначэння, міліцыя, – якія ахоўваюць такіх людзей. І самым страшэнным злачынцам – пажыццёвы прысуд, пажыццёвае пакаранне. Так мы не парушаем запаведзь Божую «Не забі!».

Кшыштаф ЗАНУСІ, польскі кінарэжысёр:

– Папа Рымскі Ян Павел Другі вельмі горача выказваўся, што ўжо няма апраўдання ў сённяшнім свеце для смяротнага пакарання, хоць некалі апраўданне, магчыма, і было. І, вядома, з чалавечага пункту гледжання я вельмі супраць. Мне гэта здаецца чымсьці зусім немагчымым.

Зінаіда БАНДАРЭНКА, народная артыстка Беларусі:

– Я лічу, што на хрысціянскай Беларусі не павінны выносіцца смяротныя прысуды. З Божай ласкі чалавек павінен жыць. А калі ён сам учыніў жорсткае злачынства, то на тым свеце ён абавязкова панясе пакаранне.

Андрэй Курэйчык, сцэнарыст:

– Я падпісаў петыцыю супраць смяротнага пакарання, таму што я не веру, што яно пазбавіць нас ад злачыннасці, я не веру, што яно з'яўляецца цывілізаваным метадам пакарання злачынцаў, я не веру, што ва ўмовах беларускай прававой сістэмы можна пазбегнуць фатальных памылак. Таму што мы павінны быць гуманнымі і цывілізаванымі.

(Заканчэнне на 6-й стар.)

ЗА ПРАВАСУДДЗЕ БЕЗ ЗАБОЙСТВА

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Яны – супраць смяротнага пакарання

(Заканчэнне. Пачатак на 5-й стар.)

Вацлаў ГАВЕЛ, першы прэзідэнт Чэхіі:

– Я ўсё сваё жыццё адмаўляў смяротнае пакаранне, і для мяне гэта зразумелая рэч. Тым не менш ведаю, што грамадскасць – не толькі ў Беларусі, але і, відаць, ва ўсіх краінах – з'яўляецца прыхільніцай смяротнага пакарання. Думаю, што калі б у нас быў рэферэндум, дык большасць людзей таксама выступіла б за аднаўленне смяротнага пакарання. З нейкіх прычын людзям падабаецца, калі злачынцаў караюць смерцю. Але я яго з прынцыповых меркаванняў асуджаю.

Жанна ЛІТВІНА, журналіст, з 1995-га да 2015 года – старшыня грамадскага аб'яднання «Беларуская асацыяцыя журналістаў», лаўрэат прэміі Фонду Эберта па правах чалавека:

– Я лічу, што цывілізаванае грамадства павінна выключыць смяротныя прысуды, каб пазбегнуць пакарання невінаватых. І ўвогуле, смяротнае пакаранне можна таксама разглядаць альбо ўспрымаць як нейкае ахвярапрынашэнне. Я лічу, што нават пажыццёвае зняволенне для злачынцы – яшчэ большая Божая кара, чым прывядзенне ў выкананне смяротнага прысуду.

Лявон ВОЛЬСКІ, музыка:

– Мы нічога не зменім, калі заб'ём чалавека, які ўчыніў нават вельмі-вельмі страшнае злачынства. Паверце мне, нічога гэта не зменіць, апроч таго, што будзе нараджаць усё новую і новую крыважэрнасць. За смяротнае пакаранне могуць быць хіба што людзі, якія пераследуюць нейкія палітычныя мэты альбо па натуры проста крыважэрныя і не вельмі добрыя.

Уладзімір ПУГАЧ, музыка:

– Я веру ў тое, што калі-небудзь людзі перастануць забіваць адзін аднаго. І ў што хацелася б верыць болей за ўсё, дык гэта ў тое, што людзі ўсё ж перастануць забіваць адзін аднаго па законе. Я маю на ўвазе смяротнае пакаранне.

Кася КАМОЦКАЯ, спявачка:

– Ніхто не мае права адбіраць у чалавека жыццё. У краіне, дзе няма рэальных судоў, цалкам магчымы несправядлівыя прысуды і проста памылкі. І можна пакараць невінаватых людзей. Смяротнае пакаранне – гэта ёсць прыкмета вялікай адсталасці краіны.

Андрэй ХАДАНОВІЧ, паэт:

– Смяротнае пакаранне адвеку – гэта спроба трымаць чалавека ў рамках, нагнятаючы гэтае пачуццё страху. Смяротнае пакаранне – гэта магчымасць памылкі, а смерць – гэта тое, чаго нельга выправіць. Мы не тая інстанцыя, якая можа вырашаць, варты чалавек жыцця ці не варты.

Зміцер Вайцюшкевіч, спявак:

– Падтрымліваю зварот да беларускіх улад, таму што лічу, што прыходзіць час зразумець, хто мы такія, адкуль бярэцца зло і хто мае права судзіць і як судзіць. Рэчы складаныя і рэчы простыя. Вельмі не хацелася б, каб забівалі людзей нявінных, таму што часам так здараецца».

Адам Глобус, пісьменнік:

– Калі наша дзяржава ці любая іншая дзяржава асуджае чалавека на смерць і знішчае яго, замест аднаго забойцы ў нашым грамадстве застаюцца некалькі. Пракурор, які патрабаваў смяротнага пакарання, – гэта забойца. Суддзя, які вынес чалавеку смяротны прысуд, – гэта таксама забойца. Гэта кат, які здзейсніў забойства. Атрымліваецца, калі ў грамадстве, у дзяржаве мы некага забіваем – замест аднаго забойцы атрымліваем трох. Мы плодзім забойцаў у дзяржаве, а гэта недапушчальная з'ява.

Тамара Лісіцкая, журналіст, пісьменніца і сцэнарыст:

– Людзі не павінны забіваць людзей. І кропка! І мне вельмі хацелася б, каб такі закон быў прыняты паўсюль. І на зямлі, і на нябёсах. А калі гэта не падаецца пераканаўчым, то ёсць яшчэ адна папулярная фраза: толькі Бог вырашае, толькі Бог судзіць. І кожны панясе тое пакаранне, якое ён мусіць панесці. І не нам гэта вырашаць.

Ганна ХІТРЫК, спявачка, актрыса:

– Я ўвогуле не ведаю, што можа прымусіць мяне сказаць, што я за тое, каб кагосьці не стала, увогуле кагосьці жывога. І я не разумею людзей, якія кажуць «Так, гэтага чалавека трэба прыбраць, знішчыць, груба кажучы, забіць», таму што калі ты за смяротнае пакаранне, значыць, ты і за вайну. Я разумею, што чалавек, якога асуджаюць да таго, каб яго не стала, зрабіў вельмі шмат усяго нядобрага. Але помста – гэта ўвогуле дрэнна.

Кацярына Пытлева, спявачка:

– Смяротнае пакаранне фактычна з'яўляецца помстай. Я лічу, што чалавек, які ўчыніў злачынства, лепш усведамляе зробленае, калі ён да канца пражыве жыццё, ведаючы, што ён ніколі не пакіне сцен камеры і не зможа больш зрабіць нічога, акрамя як сядзець, думаць і ўзгадваць тое, што ён зрабіў.

ЛІЧБЫ І ФАКТЫ

Стрымальны эфект смяротнай кары – аргумент, які не працуе

Шматлікія прыхільнікі смяротнага пакарання ўпэўнены, што такая мера пакарання з'яўляецца фактарам ўтаймавання злачыннасці і ачышчэння грамадства. Праваабаронцы ж сцвярджаюць, што ў якасці прафілактычнай меры смяротнае пакаранне разглядацца не можа, паколькі яно не з'яўляецца фактарам, які стрымлівае злачыннасць. Не будзем дыскутаваць, проста супаставім лічбы.

Дзе тонка – там і рвецца

Штогод Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь агучвае звесткі аб узроўні злачыннасці ў краіне, адзначаючы ўстойлівую тэндэнцыю зніжэння крымінагеннага напалу. Так, напрыклад, паводле дадзеных МУС за 10 гадоў, пачынаючы з 2008-га, колькасць зарэгістраваных злачынстваў знізілася амаль удвая: з 158,5 тысячы (2008 г.) да 83,8 тысячы ў мінулым годзе.

Падаецца, што і колькасць смяротных прысудаў павінна няўхільна памяншацца, аднак гэтага не адбываецца. Так, паводле дадзеных кампаніі «Праваабаронцы за свабодныя выбары», колькасць вынесеных і прыведзеных у выкананне смяротных прысудаў на працягу апошніх дзесяці гадоў застаецца нязменнай – 2–4 выпадкі кожны год, за выключэннем 2012-га, калі да выключнай меры пакарання не асудзілі ніводнага чалавека.

Відавочна іншае: агульны ўзровень злачыннасці ўплывае на колькасць расстрэльных прысудаў. Напрыклад, за 10 гадоў, паводле дадзеных праваабаронцаў, у Мінскай і Гомельскай абласцях вынесена па 6 смяротных прысудаў. Менавіта гэтыя рэгіёны даюць максімальную колькасць зарэгістраваных злачынстваў (Мінская вобласць у 2018 годзе – амаль 16 тысяч, Гомельская – 13 тысяч). У астатніх рэгіёнах Беларусі сітуацыя прыкладна аднолькавая: па тры вынесеныя смяротныя прысуды ў Магілёўскай, Гродзенскай і Віцебскай і два – у Брэсцкай абласцях. Менавіта тут агульная крымінагенная сітуацыя адрозніваецца ў лепшы бок.

Колькасць вынесеных смяротных прысудаў па рэгіёнах Беларусі за 10 гадоў

Цікава, што на сёлетняй Міжнароднай канферэнцыі «Грамадская думка і смяротнае пакаранне ў Беларусі», якая праводзілася ў Мінску 27 жніўня, старшыня пастаяннай камісіі па заканадаўстве Палаты прадстаўнікоў **Наталля Гуйвік** заявіла, што на Віцебшчыне смяротныя прысуды ў апошні час не выносяцца. Аднак статыстыка сведчыць пра адваротнае: да расстрэлу прысуджаюць у розных рэгіёнах, паколькі злачыннасць не мае геаграфічных межаў, дарэчы, як, напрыклад, сацыяльных ці ўзроставых.

* По дадзеных кампаніі «Праваабаронцы супраць смяротнага пакарання»

Калі скласці партрэт беларускага смяротніка, то атрымаецца наступная карціна. Так, напрыклад, самы малады з расстраляных за апошнія 10 гадоў – жыхар Рэчыцы Сяргей Іваноў (21 год), а самы старэйшы – Генадзь Якавіцкі з Вілейкі, якому на час выканання прысуду споўнілася 49 гадоў. Сярэдні ж узрост пазбаўленых жыцця ад імя дзяржавы складае 32 з паловай гады. Большасць асуджаных да смяротнага пакарання не мелі трывалых сямейных сувязяў і злоўжывалі алкаголем. Вядома, што алкагалізм і злачыннасць звязаны паміж сабой – гэта асобная тэма. Апошнія лічбы паводле інфармацыі, напрыклад, Магілёўскага УУС: за сем **месяцаў 2019 года колькасць злачынстваў, здзейсненых грамадзянамі ў стане алкагольнага ап'янення, вырасла ў рэгіёне на 28% у параўнанні з мінулым годам.**

Чаму так хутка?

Праваабаронцы адзначаюць яшчэ адну важную праблему, звязаную са смяротным пакараннем: вельмі кароткі час, які праходзіць ад моманту абвяшчэння прысуду да прывядзення яго ў выкананне.

Беларускім заканадаўствам не прадугледжана, колькі часу смяротнік можа чакаць расстрэлу. Пасля вынясення прысуду большасць асуджаных да смяротнага пакарання звяртаюцца з апеляцыйнай скаргай у Вярхоўны суд, на што патрабуецца некалькі месяцаў. Затым падаецца прашэнне аб памілаванні на імя прэзідэнта, на што таксама сыходзіць час. Пасля гэтых працэдур за смяротнікам могуць прыйсці ў любы момант.

Колькі часу асуджаныя да смяротнага пакарання чакаюць выканання прысуду?

Паводле звестак, якімі валодаюць праваабаронцы, за перыяд з 2008 года ў Беларусі былі расстраляны 23 чалавекі. У сярэднім яны чакалі выканання прысуду 11 месяцаў.

Найменей жыць пасля прысуду выпала фігурантам справы аб тэракце ў Мінскім метро 11 красавіка 2011 года. Дзмітрыя Канавалава і Уладзіслава Кавалёва расстралялі праз тры з паловай месяцы з дня абвяшчэння прысуду.

Па 18 месяцаў правялі ў камеры смяротнікаў «чорныя рыэлтары» з Магілёва Сямён Беражной і Ігар Гершанкоў, 16 месяцаў – адзін з банды забойцаў на аўтадарогах Ігар Мялік.

Магчымасць, якую прынцыпова ігнаруе дзяржава

У асуджанага альбо ягоных сваякоў ці прадстаўнікоў ёсць магчымасць накіраваць індывідуальны зварот у Камітэт ААН па правах чалавека. Пасля рэгістрацыі звароту (скаргі) Камітэт звяртаецца да ўлад Беларусі з просьбай прыняць «часовыя меры» і не прыводзіць смяротны прысуд у выкананне да разгляду звароту асуджанага камітэтам. Такая працэдура накіравана на прадухіленне прычынення дзяржавай непапраўнай шкоды.

Большасць беларускіх асуджаных да смяротнага пакарання выкарысталі такую магчымасць.

Аднак да сённяшняга дня Рэспубліка Беларусь праігнаравала ўсе просьбы КПЧ ААН, датычныя прыпынення выканання прысудаў у дачыненні да асоб, чые справы знаходзіліся на разглядзе камітэта. Між тым парушэнне працэдуры «часовай меры» з'яўляецца парушэннем Рэспублікай Беларусь яе абавязацельстваў па артыкуле 1 Факультатыўнага пратакола да Міжнароднага пакта аб грамадзянскіх і палітычных правах, да якога яна далучылася ў 1992 годзе.

Так, у чэрвені 2019 года напярэдадні правядзення ў Беларусі II Еўрапейскіх гульняў быў прыведзены ў выкананне смяротны прысуд у дачыненні да Аляксандра Жыльнікава, што выклікала асуджэнне з боку шэрагу міжнародных арганізацый. Асуджаны з'яўляўся 14-м чалавекам, пакараным, нягледзячы на тое, што яго справа знаходзілася на разглядзе Камітэта па правах чалавека. Беларускія ўлады павінны былі прыпыніць выкананне смяротнага прысуду да вынясення рашэння.

«Ігнаруючы просьбу Камітэта прыпыніць выкананне смяротнага прысуду на час разгляду скаргі на прадмет заяўленых парушэнняў, Беларусь паказвае не толькі сваю непавагу да Камітэта, але і адсутнасць павагі да права на жыццё», – сказаў з гэтай нагоды намеснік старшыні Камітэта па правах чалавека і адзін са спецыяльных дакладчыкаў Камітэта па новых паведамленнях і часовых мерах Юваль Шані.

Сяржук СЫС.

ЦІ ВЕДАЕЦЕ ВЫ...

Як і калі адмянялі смяротнае пакаранне на постсавецкай прасторы і краінах былога сацыялістычнага лагера

Смяротнае пакаранне – падмурак аўтарытарных і таталітарных рэжымаў, дадатковы чыннік дэманстрацыі ўлады і запалохвання палітычных апанентаў. Пасля падзення пракамуністычных рэжымаў і змены ўлады ўзнялася хваля адмены смяротнага пакарання – ад увядзення мараторыя да поўнай адмены.

Расія

16 мая 1996 г. выйшаў Указ Прэзідэнта №724 «Аб паэтапным скарачэнні выкарыстання смяротнага пакарання ў сувязі з уваходжаннем Расіі ў Савет Еўропы».

16 красавіка 1997 г. Расія падпісала Пратакол №6 да Еўрапейскай канвенцыі аб абароне правоў чалавека і асноўных свабод (ЕКПЧ), які канстатуе, што «смяротнае пакаранне павінна быць адменена». Быў усталяваны мараторый на смяротнае пакаранне, але ў Крымінальным кодэксе яно да гэтага часу ёсць.

Апошняе смяротнае пакаранне ў Расіі было прыведзена ў выкананне 2 верасня 1996 года.

Украіна

З сакавіка 1997 г. ва Украіне дзейнічае мараторый на выкарыстанне смяротнага пакарання. У лютым 2000 г. краіна ратыфікавала Пратакол №6 да ЕКПЧ.

У 2000 г. Вярхоўная Рада ўнесла змены ў Крымінальны кодэкс: смяротнае пакаранне было выключана з афіцыйнага спісу пакаранняў Украіны.

У непрызнаных ДНР і ЛНР дзейнічае КК УССР у рэдакцыі 1961 года, і прыводзяцца ў выкананне смяротныя прысуды праз расстрэл.

Малдова

Смяротнае пакаранне ў Малдове было адменена ў 1995 г., але ў Канстытуцыі застаўся артыкул, які дазваляў выкарыстоўваць гэты від пакарання ў ваенны час.

У 2013 г. Малдова ратыфікавала Факультатыўныя пратаколы №6 і №13 да ЕКПЧ, а таксама падтрымала тэматычныя рэзалюцыі Генеральнай Асамблеі ААН. Смяротнае пакаранне адменена.

Літва

21 снежня 1998 г. смяротнае пакаранне ў Літве была цалкам адменена.

Апошні смяротны прысуд выкананы ў 1996 годзе.

Латвія

З 1996 г. на смяротнае пакаранне быў накладзены мараторый, але Крымінальны кодэкс прадугледжваў магчымасць выкарыстання смяротнага пакарання для мужчын падчас вайны за цяжкія злачынствы.

У 2002 г. Латвія падпісала Пратакол №13 да ЕКПЧ. У 2011 г. Сейм прыняў закон аб ратыфікацыі пратакола аб поўнай адмене смяротнага пакарання.

Эстонія

Смяротнае пакаранне ў Эстоніі было адменена 18 сакавіка 1998 г. – згодна з Пратаколам №6 да ЕКПЧ, да якой далучылася краіна.

Апошні смяротны прысуд прыведзены ў выкананне ў 1992 годзе.

Грузія

У 1997 г. у сувязі з уступленнем у Савет Еўропы ў Грузіі адмянілі смяротнае пакаранне.

Арменія

У 1997 г. у Арменіі ўведзены мараторый на ажыццяўленне смяротных прысудаў.

У красавіку 2003 г. прэзідэнт Арменіі падпісаў новы Крымінальны кодэкс, які прадугледжвае поўную адмену смяротнага пакарання і замену яго пажыццёвым зняволеннем.

Азербайджан

21 кастрычніка 1994 г. у Азербайджане адмянілі смяротнае пакаранне для жанчын. 10 лютага 1998 г. быў прыняты закон увогуле аб яго адмене – максімальным пакараннем за злачынствы стала пажыццёвае зняволенне.

Казахстан

З 1 студзеня 2004 г. ў краіне ўступіў у сілу бестэрміновы мараторый на выкананне смяротнага пакарання і замене яго пажыццёвым пазбаўленнем волі.

Кыргызстан

У Кыргызстане мараторый на смяротнае пакаранне дзейнічаў са снежня 1998 г., але не суправаджаўся ўвядзеннем мараторыя на вынясенне новых смяротных прысудаў.

27 чэрвеня 2007 г. прэзідэнт падпісаў закон, які замяніў смяротнае пакаранне пажыццёвым зняволеннем.

Узбекістан

У жніўні 2005 г. прэзідэнт краіны выдаў указ аб адмене смяротнай кары са студзеня 2008 года. У чэрвені 2006 г. створана працоўная група па распрацоўцы законапраекта аб замене смяротнага пакарання пажыццёвым зняволеннем.

З 1 студзеня 2008 г. ва Узбекістане адменена смяротнае пакаранне.

Таджыкістан

30 красавіка 2004 г. прэзідэнт заявіў аб увядзенні мараторыя на выкарыстанне смяротнага пакарання.

2 чэрвеня 2004 г. быў прыняты закон Рэспублікі Таджыкістан «Аб прыпыненні выкарыстання смяротнага пакарання».

Туркменістан

У Туркменістане смяротнае пакаранне адменена ў 1999 г. (Указ Прэзідэнта Туркменістана ад 28 снежня 1999 г. №ПП-3003 «Аб адмене смяротнага пакарання»).

Польшча

З 1989 г. у Польшчы быў уведзены мараторый, але смяротнае пакаранне заставалася ў заканадаўстве да 1 красавіка 1997 года.

Апошні смяротны прысуд у Польшчы прыведзены ў выкананне 21 красавіка 1988 года. Цяпер смяротнае пакаранне ў Польшчы забаронена.

Венгрыя

У Венгрыі смяротнае пакаранне адменена ў 1990 годзе. Да гэтага ў краіне практыкавалася смерць праз павешанне. Такім чынам быў пакараны Імрэ Надзь ды іншыя ўдзельнікі антыкамуністычнага паўстання 1956 года.

Румынія

Смяротнае пакаранне ў Румыніі было адменена ў 1990 г., а з 1991 г. яно забаронена Канстытуцыяй краіны.

Чэхія

Яшчэ падчас існавання Чэхаславакіі, у 1990 г., у краіне было адменена смяротнае пакаранне. Створаная ў 1993 г. Чэхія выконвае гэта рашэнне.

Апошні смяротны прысуд быў прыведзены ў выкананне ў 1989 годзе.

Славакія

Як і Чэхія, Славакія прытрымліваецца рашэння аб адмене смяротнага пакарання 1990 года.

Балгарыя

Парламент Балгарыі ўвёў мараторый на смяротнае пакаранне 7 ліпеня 1990 года. Цалкам такі від пакарання ў Балгарыі быў адменены 12 снежня 1998 г., пратакол №6 да ЕКПЧ уступіў у сілу з 1 кастрычніка 1999 года.

Апошняя кара была праведзена 4 лістапада 1989 года.

Германія

Смяротнае пакаранне адменена ў Заходняй Германіі ў 1949 годзе. Апошнім расстраляным у Заходнім Берліне быў Бертольд Вехмеер (забойства, згвалтаванне і разбой) 12 мая 1949 года.

Усходняя Германія адмяніла смяротнае пакаранне ў 1987 годзе. Апошнім расстрэлам ва Усходняй Германіі лічыцца расстрэл Вернера Тэске, асуджанага за здраду Радзіме ў 1981 годзе. Пасля 1970 года смяротнае пакаранне было рэдкасцю, гэты прысуд выносіўся выключна за шпіянаж.

Албанія

Пасля падпісання Пратакола №6 да ЕКПЧ у Албаніі з 1 кастрычніка 2000 г. было адменена смяротнае пакаранне ў дачыненні да цывільных асоб, аднак захоўвалася за дзяржаўную здраду і ваенныя злачынствы.

У 2007 г. Албанія ратыфікавала Пратакол №13 да Канвенцыі і замяніла смяротнае пакаранне пажыццёвым зняволеннем.

Апошняе смяротнае пакаранне адбылося 29 чэрвеня 1995 г. праз павешанне.

Таццяна ЖДАНОВІЧ.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 7 КАСТРЫЧНІКА

Беларусь 1
06.00, 07.20,08.15 «Доброе утро, Беларусь!».
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 «Новости».
07.05, 08.05 «Новости экономики».
07.10, 08.10, 18.15, 00.05 «Зона Х. Криминальные новости».
08.50 Слово Митрополита Тадеуша Кондрусевича на праздник Пресвятой Девы Марии Розария.
09.10 «Главный эфир».
10.20 «Навіны надвор'я».
10.40, 12.10, 18.35, 19.20 **«Солнечный ноябрь».** Сериал.
13.05, 15.25 **«Где живет Надежда?».** С.
15.15, 18.00 «Новости региона».
17.05 «Белорусское времечко».
21.00 «Панорама».
21.50 «Поколение.by».
22.10 **«След».** Сериал.
23.45 «Арена».
00.30 «День спорта».

Беларусь 2
07.00 «Включайся!».
09.00, 18.35 «Телебарометр».
09.05, 20.05 «Понять. Простить». Док.сериал.
10.15 «Копейка в копейку».
10.50 «Камень, ножницы, бумага».
11.30 «Селапалетела».
12.05 «До свидания».
12.55 **«Телеведущий: легенда о Роне Бургунди».** Х/ф.
14.40 «Черепашки-ниндзя». Мультсериал.
15.00 «Хранители снов». Мультфильм.
16.40 **«Дивергент-2: инсургент».** Х/ф.
19.15 «Суперлото».
21.10 «Спортлото 6 из 49», «КЕНО».
21.15 «Папа попал».
23.25 «Иди сюда и танцуй».
23.30 «Орел и решка. Перезагрузка».
00.30 **«Женский доктор – 3».** Сериал.

Беларусь 3
07.00 «Дабраранак».
07.35, 12.25 «Беларуская кухня».
08.05, 12.00, 20.15 «Навіны культуры».
08.25, 12.20, 20.35 «Гэты дзень».
08.30 «Нацыянальны хіт-парад».
09.20, 18.25 **«Спяшайся бувайць дом».** М/ф.
10.30 «Я хачу гэта ўбачыць!».
10.55 «Навукаманія».
11.20, 21.05 «Апошні дзень».
12.50 «Наперад у мінулае».
13.20, 17.40, 20.00 «Архітэктура Беларусі».
14.05, 21.40 **«А досвіткі тут ціхія…».** М/ф.
16.50 «Час кіно».
17.00 «Доктар Шуба».
19.35 «Сто дзён з Купалаўскім».
20.40 «Калыханка».

Беларусь 5
07.00 Хоккей. КХЛ. «Динамо-Минск» — «Ак Барс» (Казань).
08.50 Футбол. Чемпионат Беларуси. Обзор тура.
09.35 «Итоги недели».
10.15 Легкая атлетика. Чемпионат мира.
12.35 «Большой спорт».
13.20 Гандбол. SEHA-Газпром лига. «Веспрем» (Венгрия) – БГК им.Мешкова (Беларусь).
14.55 Футбол. Чемпионат Англии. «Манчестер Сити»—«Вулверхэмптон».
16.50 Хоккей. КХЛ. «Салават Юлаев» (Уфа) – «Металлург» (Магнитогорск). Прямая трансляция (в перерывах – «Азбука спорта», «Спорт-центр»).
19.20 Хоккей. КХЛ. СКА (Санкт-Петербург) – «Спартак» (Москва). Прямая трансляция (в перерывах – «Азбука спорта», «Спорт-центр»).
21.50 Футбол. Чемпионат Англии. Обзор тура.
22.50 Футбол. Лига Европы УЕФА. Обзор тура.

ОНТ
06.00, 07.05, 08.05 «Наше утро».
07.00, 08.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 «Наши новости».
09.10 «Контуры».
10.00 «Жить здорово!».
11.10 **«Палач».** Сериал.
12.05 «Модный приговор».
13.10 **«Практика».** Сериал.
15.00 «Давай поженимся!».
16.20, 00.10 «Мужское/женское».
17.20, 18.20, 23.05 «На самом деле».
18.50 «Удача в придачу!» с «Евроопт».
18.55 «Пусть говорят».
20.00 «Время».
21.10 **«Отчаянные».** Сериал.

РТР-Беларусь
07.00 «Утро России».
10.00 «В людях».
10.45 «Плюс-минус».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Вести».
11.25 «О самом главном».
12.35 «Судьба человека».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 «Новости – Беларусь».
14.35, 22.30, 23.10 «Кто против?».
17.25 «60 минут».
18.35 «Андрей Малахов. Прямой эфир».
20.40 **«Входя в дом, оглянись».** Сериал.
00.30 «Вечер».

НТВ-Беларусь
06.00 «Астропрогноз».
06.05, 07.00, 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Сегодня».
06.10 «Наши».
06.25 «Беларусы».
07.10 «Доктор свет».
08.05 **«Мухтар. Новый след».** Сериал.
08.50 **«Адвокат».** Сериал.
09.45 «За гранью».
10.20 «Жди меня».
11.15 **«Лесник».** Сериал.
13.25 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
14.05 **«Из жизни начальника уголовного розыска».** Х/ф.
16.30, 19.40 «Сегодня. Главное».
16.40 **«Паутина».** Сериал.
17.45 «ДНК».
19.55 **«Куба. Личное дело».** Сериал.
21.45, 23.10 **«Шеф. Новая жизнь».** Сериал.
22.45 «ЧП.by».
00.05 **«Свидетели».** Сериал.

СТВ
05.30 «Большой город».
06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 часа».
06.10, 20.15 «Минщина».
06.20, 07.45 «Утро. Студия хорошего настроения».
09.05, 12.20 «Водить по-русски».
09.25 «Неделя».
10.40 **«Джокер. Операция «Капкан».** Сериал.
12.35, 21.15, 23.50 «Самые шокирующие гипотезы».
13.45, 20.30 «Невероятно интересные истории».
14.35 «Секретные территории».
15.25, 16.50 **«Фронт».** Сериал.
20.00, 22.55 «СТВ-спорт».
20.05 «Столичные подробности».
22.00 «Смотреть всем!».
23.00 «Загадки человечества».
00.35 «Минтранс».
01.15 «Самая полезная программа».

Мир
06.00 **«Крик совы».** Сериал.
06.50 **«Не послать ли нам… гонца?».** Х/ф.
08.50, 10.10 **«Отдел С.С.С.Р.».** Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.45 «Новости».
13.15, 02.40 «Зал суда. Битва за деньги».
14.10, 01.10 «Дела семейные. Битва за будущее».
15.05, 01.55 «Дела семейные. Новые истории».
16.15, 19.20 **«Возвращение Мухтара – 2».** С.
19.55 «Игра в кино».
20.40 «Всемирные игры разума».
21.20, 00.00, 05.45 **«Гаишники».** Сериал.
00.45 «Такому мама не научит».
03.25 «Культ/Туризм».
03.55 **«Белый клык».** Х/ф.
05.15 «Наше кино. История большой любви».

Россия Культура
06.30, 07.00, 07.30, 10.00, 15.00, 19.30, 23.30 «Новости культуры».
06.35 «Пешком…».
07.05 «Маленькие секреты великих картин».
07.35 «Легенды мирового кино».
08.00 **«Богатая невеста».** Х/ф.
09.30 «Другие Романовы».
10.15 «Наблюдатель».
11.10, 01.05 «ХХ век».
12.05 «Мировые сокровища».
12.25, 18.45, 00.20 «Власть факта».
13.10, 17.45, 02.40 «Первые в мире».
13.25 «Линия жизни».
14.30 «Энциклопедия загадок».
15.10 «Агора».
16.10 «Красивая планета».
16.25 **«Долгая дорога в дюнах».** Сериал.
18.00 «Знаменитые симфонические оркестры мира».
19.45 «Главная роль».
20.05 «Ступени цивилизации».
20.55 «Спокойной ночи, малыши!».
21.10 «Кто мы?».
21.40 «Сати. Нескучная классика…».
22.20 **«Шахерезада».** Сериал.
23.15 «Цвет времени».
23.50 «Открытая книга».
01.55 «Венеция. На плаву».

Белсат
07.00, 21.00, 00.25 «Аб'ектыў».
07.15 «ПраСвет».
07.55 «Краіна над прорвай. Венесуэла». Рэпартаж.
08.25 «Эксперт».
08.45 «Мова нанова»: «Лістапада ці лістападу?».
09.05 «Хай так TV».
09.40 «Маю права».
10.00 «Вечаровы шпільь».
10.20 «Кожны з нас».
11.20 «Гісторыя пад знакам «Пагоні». Д/ф.
11.25 «Каўчэг Анотэ». Д/ф.
12.50 **«Чэрап і косці».** Серыял.
13.30 «Б'ёрк: пашыральніца межаў музыкі і ейны творчы свет». Д/ф.
14.25 «Незалежнае тэлебачанне 1990-х». Тэленарыс.
14.50 **«Размовы з садоўнікам».** М/ф.
16.25 «Кішынёў ад золку да змяркання». Д/ф.
17.10 «1968 год у 8-міліметровым фармаце». Д/ф.
18.05 «Лабірынты».
18.50, 01.05 «Загадкі беларускай гісторыі»: «Ігнат Буйніцкі – шляхціц ад сялянскай культуры».
19.05, 01.20 «Асабісты капітал».
19.30 «Вось так».
20.00, 23.25 «Студыя «Белсат».
21.20, 00.50 «Размова дня».
21.35 «Кінаклуб»: «Пакой сына».
21.50 **«Пакой сына».** М/ф.

ВТОРНИК, 8 КАСТРЫЧНІКА

Беларусь 1
06.00, 07.20, 08.15 «Доброе утро, Беларусь!».
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 «Новости».
07.05, 08.05 «Новости экономики».
07.10, 08.10, 18.15, 00.10 «Зона Х».
09.10, 22.10 **«След».** Сериал.
10.50, 12.10, 18.35, 19.20 **«Солнечный ноябрь».** Сериал.
13.05 «Детский доктор».
13.40 **«Наследница поневоле».** Сериал.
14.35, 15.25 **«Красотка Ляля».** Сериал.
15.15, 18.00 «Новости региона».
17.05 «Белорусское времечко».
21.00 «Панорама».
21.50 «Специальный репортаж».
23.50 «Сфера интересов».
00.35 «День спорта».

Беларусь 2
07.00 «Включайся!».
09.00, 16.50 «Телебарометр».
09.05, 20.00 «Понять. Простить». Док. сериал.
09.45, 20.35 «Семейные истории». Док. сериал.
10.25, 23.00 «Экстрасенсы-детективы».
11.25, 16.55 **«Тайны города Эн».** Сериал.
13.40, 00.05 **«Женский доктор – 3».** Сериал.
14.40 «Богиня шопинга. Блестящее возвращение».
15.40 «Ничего себе ньюз».
15.45 «Пин_код».
16.30 «Кто я?».
21.10 «Спортлото 6 из 49», «КЕНО».
21.15 «Король десертов».

Беларусь 3
07.00 «Дабраранак».
07.35, 12.25 «Беларуская кухня».
08.05, 12.00, 20.15 «Навіны культуры».
08.25, 12.20, 20.35 «Гэты дзень».
08.30, 18.35 **«Ясенін».** Серыял.
09.25, 21.05 «Апошні дзень».
10.05, 17.05 **«Жыццё і надзвычайныя прыгоды Рабінзона Крузэ».** М/ф.
11.30 «Я хачу гэта ўбачыць!».
12.50 «Народны майстар».
13.20, 21.40 **«Чакаю і спадзяюся».** М/ф.
15.35 «Сваімі словамі».
16.10 «Славянскі базар – 2019».
19.30 «Ваша лато», «Пяцёрачка».
20.00 «Суразмоўцы».
20.40 «Калыханка».

Беларусь 5
07.00 «Азбука спорта».
07.10 Хоккей. КХЛ. «Салават Юлаев» (Уфа) – «Металлург» (Магнитогорск).
09.15 Футбол. Чемпионат Англии. Обзор тура.
10.10 Хоккей. КХЛ. СКА (Санкт-Петербург) – «Спартак» (Москва).
12.15 «Тренировочный день».
12.45 Прыжки на батуте. Кубок мира. Вальядолид.
14.20 Легкая атлетика. Чемпионат мира.
18.05 Гандбол. SEHA-Газпром лига. БГК им.Мешкова (Беларусь) – «Еврофарм» (Северная Македония). Прямая трансляция (в перерыве – «Спорт-центр»).
19.45 «Спорт-кадр».
20.15 «Матч-пойнт».
20.45 «На пути к Токио-2020». Видеожурнал.
21.15 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Видеожурнал.
21.45 Смешанные единоборства. Международный турнир.

ОНТ
06.00, 07.10, 08.10 «Наше утро».
07.00, 08.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 «Наши новости».
07.05, 08.05 «Тревожная кнопка».
09.10 «Теория заговора».
09.55 «Жить здорово!».
11.10 **«Палач».** Сериал.
12.20, 13.10 **«Практика».** Сериал.
14.40 «Давай поженимся!».
15.35, 16.20, 00.10 «Мужское/женское».
16.50, 18.20, 23.05 «На самом деле».
18.20 «Удача в придачу!» с «Евроопт».
19.05 «Пусть говорят».
20.00 «Время».
21.10 **«Отчаянные».** Сериал.

РТР-Беларусь
07.00 «Утро России».
09.50 **«Держись за облака».** Сериал.
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Вести».
11.25 «О самом главном».
12.35 «Судьба человека».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 «Новости – Беларусь».
14.35, 22.30, 23.10 «Кто против?».
17.25 «60 минут».
18.35 «Андрей Малахов. Прямой эфир».
20.40 **«Входя в дом, оглянись».** Сериал.
00.30 «Вечер».

НТВ-Беларусь
06.00 «Астропрогноз».
06.05, 07.00, 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Сегодня».
06.10 «Наши».
06.25 «Беларусы».
07.10 «Еда живая и мертвая».
08.05 **«Мухтар. Новый след».** Сериал.
08.50, 10.20 **«Адвокат».** Сериал.
09.40, 22.45 «ЧП.by».
11.15 **«Лесник».** Сериал.
13.25 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
14.05 **«СОБР».** Сериал.
16.30, 19.40 «Сегодня. Главное».
16.40 **«Паутина».** Сериал.
17.45 «ДНК».
19.55 **«Куба. Личное дело».** Сериал.
21.45, 23.10 **«Шеф. Игра на повышение».** Сериал.
00.05 **«Свидетели».** Сериал.

СТВ
05.30 «Центральный регион».
06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 часа».
06.10, 20.15 «Минщина».
06.20, 07.45 «Утро. Студия хорошего настроения».
09.10, 23.00 «Загадки человечества».
10.40 **«Джокер. Возмездие».** Сериал.
12.20 «Водить по-русски».
12.40, 21.15, 23.40 «Самые шокирующие гипотезы».
13.45, 20.30 «Невероятно интересные истории».
14.35, 00.25 «Секретные территории».
15.30, 16.50 **«Фронт».** Сериал.
20.00, 22.55 «СТВ-спорт».
20.05 «Столичные подробности».
22.00 «Добро пожаловаться!».

Мир
06.00, 21.20, 00.00, 05.30 **«Гаишники».** Сериал.
08.50, 10.10 **«Отдел С.С.С.Р.».** Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.45 «Новости».
13.15, 02.40 «Зал суда. Битва за деньги».
14.10, 01.10 «Дела семейные. Битва за будущее».
15.05, 01.55 «Дела семейные. Новые истории».
16.15, 19.15 **«Возвращение Мухтара – 2».** Сериал.
19.55 «Игра в кино».
20.40 «Всемирные игры разума».
00.45 «Такому мама не научит».
03.25 «Такие разные».
03.45 **«Пятнадцатилетний капитан».** Х/ф.
05.05 «Любимые актеры 2.0».

Россия Культура
06.30, 07.00, 07.30, 10.00, 15.00, 19.30, 23.30 «Новости культуры».
06.35 «Пешком…».
07.05 «Правила жизни».
07.35, 14.05 «Викинги».
08.30 «Театральная летопись».
09.00, 22.20 **«Шахерезада».** Сериал.
10.15 «Наблюдатель».
11.10, 01.30 «ХХ век».
12.25, 18.40, 00.45 «Тем временем. Смыслы».
13.15 «Дом ученых».
13.45, 02.40 «Красивая планета».
15.10 «Пятое измерение».
15.40 «Белая студия».
16.25 **«Долгая дорога в дюнах».** Сериал.
17.40 «Знаменитые симфонические оркестры мира».
19.45 «Главная роль».
20.05 «Ступени цивилизации».
20.55 «Спокойной ночи, малыши!».
21.10 «Кто мы?».
21.40 «Искусственный отбор».
23.20 «Цвет времени».
23.50 «Империя балета».

Белсат
07.00, 13.05, 20.00, 00.05 «Студыя «Белсат».
08.00, 14.05, 21.00, 01.10 «Аб'ектыў».
08.20, 14.25, 21.20, 01.30 «Размова дня».
08.35, 14.45 «Загадкі беларускай гісторыі»: «Ігнат Буйніцкі – шляхціц ад сялянскай культуры».
08.55, 15.00 «Асабісты капітал».
09.15 **«Прыгоды пана Міхала».** Серыял.
09.45, 17.35 «Невядомая Беларусь»: «Бежанцы». Д/ф.
10.35 «Belsat Music LIVE».
11.10 **«Размовы з садоўнікам».** М/ф.
12.40 «Эксперт».
15.25 **«Следапыткі з Блэтчлі: Сан-Францыска».** Серыял.
16.10 «Каўчэг Анотэ». Д/ф.
18.25 «Вечаровы шпільь».
18.45, 01.50 «Над Нёманам».
19.05, 02.05 «Беларускі свет».
19.30 «Вось так».
21.35 **«Карона каралёў».** Серыял.
22.30 «Лабірынты».
23.15 «1968 год у 8-міліметровым фармаце». Д/ф.

СРЕДА, 9 КАСТРЫЧНІКА

Беларусь 1
06.00, 07.20, 08.15 «Доброе утро, Беларусь!».
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 «Новости».
07.05, 08.05 «Новости экономики».
07.10, 08.10, 18.15, 00.05 «Зона Х. Криминальные новости».
09.10, 22.05 **«След».** Сериал.
10.50, 12.10, 18.35, 19.20 **«Солнечный ноябрь».** Сериал.
13.05 «Детский доктор».
13.40 **«Наследница поневоле».** Сериал.
14.35, 15.25 **«Красотка Ляля».** Сериал.
15.15, 18.00 «Новости региона».
17.05 «Белорусское времечко».
21.00 «Панорама».
21.50 «На контроле президента».
23.45 «Сфера интересов».
00.30 «День спорта».

Беларусь 2
07.00 «Включайся!».
09.00, 17.40 «Телебарометр».
09.05 «Слепая». Док.сериал.
10.15, 23.20 «Экстрасенсы-детективы».
11.15, 17.45 **«Тайны города Эн».** Сериал.
13.30, 00.20 **«Женский доктор – 3».** Сериал.
14.30 «Богиня шопинга. Блестящее возвращение».
15.40 «Ничего себе ньюз».
15.45 «Пин_код».
16.30 «Когда мы дома».
17.00 **«Любимцы».** Сериал.
18.50 Хоккей. Лига чемпионов. «Лахти» (Финляндия) – «Юность-Минск». Прямая трансляция.
21.10 «Спортлото 5 из 36», «КЕНО».
21.15 «Третий лишний».
22.15 «Орел и решка. Рай и ад – 2».

Беларусь 3
07.00 «Дабраранак».
07.35, 12.25 «Беларуская кухня».
08.05, 12.00, 20.15 «Навіны культуры».
08.25, 12.20, 20.35 «Гэты дзень».
08.30, 18.35 **«Ясенін».** Серыял.
09.25, 21.05 «Апошні дзень».
10.05, 17.20 **«Ім было дзевятнаццаць…».** М/ф.
11.30 «Я хачу гэта ўбачыць!».
12.50 «Народны майстар».
13.20, 21.40 **«Батальёны просяць агню».** Серыял.
15.40 «Сваімі словамі».
16.20 «Славянскі базар – 2019».
19.30 «Камертон».
20.00 «Архітэктура Беларусі».
20.40 «Калыханка».

Беларусь 5
06.00 Теннис. WTA. Тяньцзинь. Прямая трансляция.
12.00 «Спорт-кадр».
12.30 Гандбол. SEHA-Газпром лига. БГК им.Мешкова (Беларусь) – «Еврофарм» (Северная Македония).
14.00 «Матч-пойнт».
14.30 Автоспорт. Дрифтинг. Чемпионат Восточной Европы. Финалы. Раубичи.
16.00 «На пути к Токио-2020». Видеожурнал.
16.30 «Козел про футбол».
16.50, 22.25 Мини-футбол. Лига чемпионов УЕФА. Основной раунд. Прямая трансляция (в перерыве – «Спорт-центр»).
18.35 «Слэм-данк».
19.10 «Вот это спорт!».
19.20 Хоккей. КХЛ. «Динамо» (Рига) – «Динамо-Минск». Прямая трансляция (в перерывах – «Спорт-центр»).
21.50 Футбол. Квалификация к Евро-2020. Видеожурнал.
00.00 Хоккей. Лига чемпионов. «Лахти» (Финляндия) – «Юность-Минск» (Беларусь).

ОНТ
06.00, 07.05, 08.05 «Наше утро».
07.00, 08.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 «Наши новости».
09.10 «Теория заговора».
09.55 «Жить здорово!».
11.10 **«Палач».** Сериал.
12.05 «Модный приговор».
13.10 **«Практика».** Сериал.
15.00 «Давай поженимся!».
16.20, 23.15 «Мужское/Женское».
17.20, 18.20, 22.10 «На самом деле».
18.50 «Удача в придачу!» с «Евроопт».
Дневник.
18.55 «Пусть говорят».
20.00 «Время».
21.10 **«Отчаянные».** Сериал.
00.05 «Про любовь».

РТР-Беларусь
07.00 «Утро России».
09.50 **«Держись за облака».** Сериал.
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Вести».
11.25 «О самом главном».
12.35 «Судьба человека».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 «Новости – Беларусь».
14.35, 22.30, 23.10 «Кто против?».
17.25 «60 минут».
18.35 «Андрей Малахов. Прямой эфир».
20.40 **«Входя в дом, оглянись».** Сериал.
00.30 «Вечер».

НТВ-Беларусь
06.00 «Астропрогноз».
06.05, 07.00, 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Сегодня».
06.10 «Наши».
06.25 «Беларусы».
07.10 «Поедем, поедим!».
08.05 **«Мухтар. Новый след».** Сериал.
08.50, 10.20 **«Адвокат».** Сериал.
09.40, 22.45 «ЧП.by».
11.15 **«Лесник».** Сериал.
13.25 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
14.05 **«СОБР».** Сериал.
16.30, 19.40 «Сегодня. Главное».
16.40 **«Паутина».** Сериал.
17.45 «ДНК».
19.55 **«Куба. Личное дело».** Сериал.
21.45 **«Шеф. Игра на повышение».** Сериал.
00.05 **«Свидетели».** Сериал.

СТВ
05.30 «Неделя спорта».
06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 часа».
06.10, 20.15 «Минщина».
06.20, 07.45 «Утро. Студия хорошего настроения».
09.10 «Минск и минчане».
09.40, 23.00 «Загадки человечества».
10.40 **«Джокер. Охота на зверя».** Сериал.
12.25 «Водить по-русски».
12.35, 21.15, 23.50 «Самые шокирующие гипотезы».
13.45, 20.30 «Невероятно интересные истории».
14.35, 00.35 «Секретные территории».
15.25, 16.50 **«Жизнь и приключения Мишки Япончика».** Сериал.
20.00, 22.55 «СТВ-спорт».
20.05 «Столичные подробности».
22.05 «Смотреть всем!».

Мир
06.00, 21.20, 00.00, 05.30 **«Гаишники».** Сериал.
08.35, 10.10 **«Слава».** Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.45 «Новости».
13.15, 02.40 «Зал суда. Битва за деньги».
14.10, 01.10 «Дела семейные. Битва за будущее».
15.05, 01.55 «Дела семейные. Новые истории».
16.15, 19.20 **«Возвращение Мухтара – 2».** Сериал.
19.55 «Игра в кино».
20.40 «Всемирные игры разума».
00.45 «Такому мама не научит».
03.25 «Держись, шоубиз!».
03.50 **«Вратарь».** Х/ф.
05.05 «Наше кино. История большой любви».

Россия Культура
06.30, 07.00, 07.30, 10.00, 15.00, 19.30, 23.30 «Новости культуры».
06.35 «Пешком…».
07.05 «Правила жизни».
07.35, 14.05 «Викинги».
08.30 «Театральная летопись».
09.00, 22.20 **«Шахерезада».** Сериал.
10.15 «Наблюдатель».
11.10, 01.30 «ХХ век».
12.25, 18.40, 00.45 «Что делать?».
13.10 «Дороги старых мастеров».
13.20 «Восьмой день творения, или Русский космизм».
15.10 «Библейский сюжет».
15.40 «Сати. Нескучная классика».
16.25 **«Долгая дорога в дюнах».** Сериал.
17.30 «Знаменитые симфонические оркестры мира».
19.45 «Главная роль».
20.05 «Ступени цивилизации».
20.55 «Спокойной ночи, малыши!».
21.10 «Кто мы?».
21.40 «Абсолютный слух».
23.50 «Как импрессионисты открыли Японию».
02.40 «Красивая планета».

Белсат
07.00, 13.15, 20.00, 23.25 «Студыя «Белсат».
08.00, 14.15, 21.00, 00.25 «Аб'ектыў».
08.20, 14.35, 21.20, 00.45 «Размова дня».
08.35, 14.50 «Над Нёманам».
08.55, 15.05 «Беларускі свет».
09.15 **«Прыгоды пана Міхала».** Серыял.
09.45, 17.05 «Акраса парушае рэцэпты. Традыцыйныя польская стравы нанова».
10.10 «Схаванае гняздо дынастыі». Д/ф.
10.55 **«Дыхай».** М/ф.
12.25 «Асабісты капітал».
12.45 «Незалежнае тэлебачанне 1990-х». Тэленарыс.
15.30 **«Карона каралёў».** Серыял.
16.25 «Лабірынты».
17.30 «Кожны з нас».
18.30, 01.00 «Хай так TV».
19.05, 01.35 «Маю права».
19.30 «Вось так».
21.35 **«Бода».** Серыял.
22.35 **«Трэці афіцэр».** Серыял.

ЧЕТВЕРГ, 10 КАСТРЫЧНІКА

Беларусь 1
06.00, 07.20, 08.15 «Доброе утро, Беларусь!».
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 «Новости».
07.05, 08.05 «Новости экономики».
07.10, 08.10, 18.15, 00.10 «Зона Х. Криминальная хроника».
09.10, 22.10 **«След».** Сериал.
10.50, 12.10, 18.35, 19.20 **«Солнечный ноябрь».** Сериал.
13.05 «Детский доктор».
13.40 **«Наследница поневоле».** Сериал.
14.30, 15.25 **«Красотка Ляля».** Сериал.
15.15, 18.00 «Новости региона».
17.05 «Белорусское времечко».
21.00 «Панорама».
21.50 «Специальный репортаж».
23.50 «Сфера интересов».
00.35 «День спорта».

Беларусь 2
07.00 «Включайся!».
09.00, 18.00 «Телебарометр».
09.05, 20.15 «Слепая». Док.сериал.
10.15, 23.00 «Экстрасенсы-детективы».
11.15, 18.05 **«Тайны города Эн».** Сериал.
13.30, 00.00 **«Женский доктор – 3».** Сериал.
14.30 «Орел и решка. Рай и ад – 2».
15.40 «Ничего себе ньюз».
15.45 «Пин_код».
16.30 «Когда мы дома».
17.00 **«Любимцы».** Сериал.
21.10 «Спортлото 6 из 49», «КЕНО».
21.20 «Любовь на выживание».

Беларусь 3
07.00 «Дабраранак».
07.35, 12.25 «Беларуская кухня».
08.05, 12.00, 20.15 «Навіны культуры».
08.25, 12.20, 20.35 «Гэты дзень».
08.30, 18.35 **«Ясенін».** Серыял.
09.25, 21.05 «Апошні дзень».
10.05, 17.15 **«Сын старшыні».** М/ф.
11.30 «Я хачу гэта ўбачыць!».
12.50 «Народны майстар».
13.20, 21.40 **«Батальёны просяць агню».** Серыял.
15.40 «Сваімі словамі».
16.20 «Славянскі базар – 2019».
19.30 «Камертон».
20.00 «Архітэктура Беларусі».
20.40 «Калыханка».

Беларусь 5
06.00 Теннис. WTA. Тяньцзинь. Прямая трансляция.
12.00 Хоккей. КХЛ. «Динамо» (Рига) – «Динамо-Минск».
13.45, 16.50 Мини-футбол. Лига чемпионов УЕФА. Основной раунд.
15.05 Хоккей. Лига чемпионов. «Лахти» (Финляндия) – «Юность-Минск» (Беларусь).
18.35 «Азбука спорта».
18.45 Футбол. Квалификация к Евро-2020. Беларусь–Эстония. Прямая трансляция (в перерыве – «Спорт-центр»).
20.50 Футбол. Квалификация к Евро-2020. Обзор.
21.00 «Овертайм».
21.30 Футбол. Квалификация к Евро-2020. Нидерланды – Северная Ирландия. Прямая трансляция (в перерыве –«Спорт-центр»).
23.30 Мини-футбол. Лига чемпионов УЕФА. Основной раунд. «Столица» (Беларусь) – «Тулон Элит» (Франция).

ОНТ
06.00, 07.10, 08.10 «Наше утро».
07.00, 08.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 «Наши новости».
07.05, 08.05 «Тревожная кнопка».
09.10 «Теория заговора».
09.55 «Жить здорово!».
11.10 **«Палач».** Сериал.
12.05 «Модный приговор».
13.10 **«Практика».** Сериал.
15.00 «Давай поженимся!».
16.20, 23.45 «Мужское/Женское».
17.20, 18.20, 22.40 «На самом деле».
18.50 «Удача в придачу!» с «Евроопт».
18.55 «Пусть говорят».
20.00 «Время».
21.10 «Марков. Ничего личного».
21.40 **«Отчаянные».** Сериал.

РТР-Беларусь
07.00 «Утро России».
09.50 **«Держись за облака».** Сериал.
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Вести».
11.25 «О самом главном».
12.35 «Судьба человека».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 «Новости – Беларусь».
14.35, 22.30, 23.10 «Кто против?».
17.25 «60 минут».
18.35 «Андрей Малахов. Прямой эфир».
20.40 **«Входя в дом, оглянись».** Сериал.
00.30 «Вечер».

НТВ-Беларусь
06.00 «Астропрогноз».
06.05, 07.00, 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Сегодня».
06.10 «Наши».
06.25 «Беларусы».
07.10 «Чудо техники».
08.05 **«Мухтар. Новый след».** Сериал.
08.50, 10.20 **«Дельта».** Сериал.
09.40, 22.45 «ЧП.by».
11.15 **«Лесник».** Сериал.
13.25 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
14.05 **«СОБР».** Сериал.
16.30, 19.40 «Сегодня. Главное».
16.40 **«Паутина».** Сериал.
17.45 «ДНК».
19.55 **«Куба. Личное дело».** Сериал.
21.45, 23.10 **«Шеф. Игра на повышение».** Сериал.
00.05 **«Свидетели».** Сериал.

СТВ
05.35 «Смотреть всем!».
06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 часа».
06.10, 20.15 «Минщина».
06.20, 07.40 «Утро. Студия хорошего настроения».
09.05 «Анфас».
09.25, 23.00 «Загадки человечества».
10.40 **«Джокер. Охота на зверя».** Сериал.
12.25 «Водить по-русски».
12.35, 21.40, 23.50 «Самые шокирующие гипотезы».
13.45, 20.50 «Невероятно интересные истории».
14.35, 00.35 «Секретные территории».
15.25, 16.50 **«Жизнь и приключения Мишки Япончика».** Сериал.
20.00, 22.55 «СТВ-спорт».
20.05 «Столичные подробности».
20.30 «Специальный репортаж СТВ».

Мир
06.00, 21.20 **«Гаишники».** Сериал.
08.45, 10.10 **«Петрович».** Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.45 «Новости».
13.15, 02.20 «Зал суда. Битва за деньги».
14.10, 00.55 «Дела семейные. Битва за будущее».
15.05, 01.35 «Дела семейные. Новые истории».
16.15, 19.15 **«Возвращение Мухтара – 2».** Сериал.
19.55 «Игра в кино».
20.40 «Всемирные игры разума».
00.00 «Яростный стройотряд».
03.05 «Как в ресторане».
03.30 **«Охота на принцессу».** Х/ф.

Россия Культура
06.30, 07.00, 07.30, 10.00, 15.00, 19.30, 23.30 «Новости культуры».
06.35 «Пешком…».
07.05 «Правила жизни».
07.35, 14.05 «Викинги».
08.30 «Театральная летопись».
08.55, 22.20 **«Шахерезада».** Сериал.
10.15 «Наблюдатель».
11.10, 01.10 «ХХ век».
12.00 «Корабль судьбы». 75 лет Владимиру Александрову.
12.25, 18.45, 00.30 «Игра в бисер».
13.10, 23.15 «Цвет времени».
13.20 «Восьмой день творения, или Русский космизм».
15.10 «Пряничный домик».
15.40 «2 Верник 2».
16.25 **«Долгая дорога в дюнах».** Сериал.
17.45, 02.40 «Красивая планета».
18.00 «Знаменитые симфонические оркестры мира».
19.45 «Главная роль».
20.05 «Ступени цивилизации».
20.55 «Спокойной ночи, малыши!».
21.10 «Кто мы?».
21.40 «Энигма. Марта Доминго».
23.50 «Черные дыры. Белые пятна».
02.00 «Зинаида Славина. Сцена жизни».

Белсат
07.00, 12.55, 20.00, 00.15 «Студыя «Белсат».
08.00, 13.55, 21.00, 01.10 «Аб'ектыў».
08.20, 14.15, 21.20, 01.35 «Размова дня».
08.35, 14.35 «Хай так TV».
09.10, 15.05 «Маю права».
09.30 **«Прыгоды пана Міхала».** Серыял.
10.00, 16.25 «Беларускі свет».
10.25 **«Карона каралёў».** Серыял.
11.15 «Мова нанова»: «Лістапада ці лістападу?».
11.40 «Кожны з нас».
12.35 «Вечаровы шпільь».
15.30 **«Бода».** Серыял.
16.45 «Эксперт».
17.10 **«Дыхай».** М/ф.
18.35, 01.55 «Вясковцы».
19.05, 02.20 «Давайце разбірацца».
19.30 «Вось так».
21.40 **«Адзіны шанц».** Серыял.
22.35 «Златан. Узыходжанне». Д/ф.

ПЯТНИЦА, 11 КАСТРЫЧНІКА

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 «Доброе утро, Беларусь!».
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 «Новости».
07.05, 08.05 «Новости экономики».
07.10, 08.10, 18.15 «Зона Х. Криминальная хроника».
09.10 «След». Сериал.
10.50, 12.10, 18.45, 19.20 «Солнечный ноябрь». Сериал.
13.05 «Детский доктор».
13.40 «Наследница поневоле». Сериал.
14.35, 15.25, 17.05 «Красотка Ляля». Сериал.
15.15, 18.00 «Новости региона».
21.00 «Панорама».
21.50 «Клуб редакторов».
22.30 «Мать за сына». Сериал.
02.00 «День спорта».

Беларусь 2

07.00 «Включайся!».
09.00, 18.00 «Тэлебарометр».
09.05, 20.15 «Слепая». Док.сериал.
10.05 «Шерлоки».
11.10, 18.05 «Тайны города Эн». Сериал.
13.25 «Женский доктор – 3». Сериал.
14.25 «Зов крови».
15.40 «Ничего себе ньюз».
15.45 «Пин_код».
16.30 «Когда мы дома».
17.00 «Любимцы». Сериал.
21.10 «Спортлото 5 из 36», «КЕНО».
21.15 «Битва экстрасенсов». 19-ы сезон.
23.10 «В диких условиях». Х/ф.

Беларусь 3

07.00 «Дабраранак».
07.35, 12.25 «Беларуская кухня».
08.05, 12.00, 20.15 «Навіны культуры».
08.25, 12.20, 20.35 «Гэты дзень».
08.30, 18.35 «Ясенін». Серыял.
09.25, 21.05 «Апошні дзень».
10.05, 17.05 «З юбілеем пачакаем». М/ф.
11.30 «Я хачу гэта ўбачыць!».
12.55 «Сіла веры».
13.20, 21.40 «Генерал». М/ф.
15.00 «Сваімі словамі».
15.40 «Свецяць зоркі».
19.30 «Камертон».
20.00 «Архітэктура Беларусі».
20.40 «Калыханка».
23.25 «Час кіно».
23.35 «Полацкі вальс».

Беларусь 5

07.00 Теннис. WTA. Тяньцзинь. ¼ финала. Прямая трансляция.
13.30 Футбол. Квалификация к Евро-2020. Беларусь–Эстония.
15.15 Мини-футбол. Лига чемпионов УЕФА. Основной раунд. «Столица» (Беларусь) – «Тулон Элит» (Франция).
16.35 Футбол. Квалификация к Евро-2020. Нидерланды – Северная Ирландия.
18.20 Хоккей. КХЛ. «Йокерит» (Хельсинки) – «Динамо-Минск». Прямая трансляция (в перерывах – «Спорт-центр»).
20.50 «Хоккей для всех».
21.25 Футбол. Квалификация к Евро-2020. Чехия–Англия. Прямая трансляция (в перерыве – «Спорт-центр»).
23.30 Футбол. Квалификация к Евро-2021. U-21. Беларусь–Норвегия.

ОНТ

06.00, 07.05, 08.05 «Наше утро».
07.00, 08.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 «Наши новости».
09.10 «Теория заговора».
09.55 «Жить здорово!».
11.10 «Палач». Сериал.
12.05 «Модный приговор».
13.10 «Практика». Сериал.
15.00 «Давай поженимся!».
16.20, 02.10 «Тревожная кнопка».
16.40 «Мужское/Женское».
17.35, 18.20 «На самом деле».
18.50 «Удача в придачу!» с «Евроопт». Дневник.
18.55 «Поле чудес».
20.00 «Время».
21.10 «Голос». Новый сезон.
23.10 «Что? Где? Когда?» в Беларуси. Осенняя серия игр.
00.25 «Заезжий молодец». Х/ф.

РТР-Беларусь

07.00 «Утро России».
09.50 «Держись за облака». Сериал.
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Вести».
11.25 «О самом главном».
12.35 «Судьба человека».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 «Новости – Беларусь».
14.35, 23.45 «Кто против?».
17.25 «60 минут».
18.35 «Андрей Малахов. Прямой эфир».
20.40, 23.10 «Аншлаг и Компания».

НТВ-Беларусь

06.00 «Астропрогноз».
06.05, 07.00, 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Сегодня».
06.10 «Наши».
06.25 «Беларусы».
07.10 «НашПотребНадзор».
08.05 «Мухтар. Новый след». Сериал.
08.50, 10.20 «Дельта». Сериал.
09.40, 22.45 «ЧП.by».
11.15 «Лесник». Сериал.
13.25 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
14.05 «СОБР». Сериал.
16.30, 19.40 «Сегодня. Главное».
16.40 «Паутина». Сериал.
17.45 «ДНК».
19.55 «Куба. Личное дело». Сериал.
21.45, 23.20 «Шеф. Игра на повышение». Сериал.
00.15 «Свидетели». Сериал.

СТВ

05.35, 22.05 «Смотреть всем!».
06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 часа».
06.10, 20.15 «Минщина».
06.20, 07.50 «Утро. Студия хорошего настроения».
07.40, 13.50, 16.50 «Экстренный вызов».
09.15 «Специальный репортаж».
09.35, 23.00 «Загадки человечества».
10.40 «Документальный спецпроект».
12.25, 14.50 «Водить по-русски».
12.35, 21.20, 23.50 «Самые шокирующие гипотезы».
14.00, 20.30 «Невероятно интересные истории».
15.10, 17.00 «Жизнь и приключения Мишки Япончика». Сериал.
20.00, 22.55 «СТВ-спорт».
20.05 «Столичные подробности».
00.35 «Секретные территории».

Мир

06.00, 05.00 «Наше кино. История большой любви».
06.30 «Гаишники». Сериал.
08.40, 10.20 «Петрович». Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Новости».
10.10 «В гостях у цифры».
13.15 «Зал суда. Битва за деньги».
14.10 «Дела семейные. Битва за будущее».
15.05 «Дела семейные. Новые истории».
16.15 «Возвращение Мухтара – 2». Сериал.
18.20, 19.25 «Всемирные игры разума».
19.55 «Игра в кино».
20.55 «Игра в правду».
22.00 «Ночной экспресс».
23.20 «Держись, шоубиз!».
23.40 «Семь невест ефрейтора Збруева». Х/ф.
01.40 «Слава». Сериал.
05.30 Мультфильмы.

Россия Культура

06.30, 07.00, 07.30, 10.00, 15.00, 19.30, 23.30 «Новости культуры».
06.35 «Пешком...».
07.05 «Правила жизни».
07.35, 14.05 «Загадочные открытия в Великой пирамиде».
08.30 «Театральная летопись».
09.00 «Шахерезада». Сериал.
10.20 «Парень из тайги». Х/ф.
12.00 «Зинаида Славина. Сцена жизни».
12.40 «Открытая книга».
13.05 «Первые в мире».
13.20 «Восьмой день творения, или Русский космизм».
15.10 «Письма из провинции».
15.40 «Энигма. Марта Доминго».
16.25 «Долгая дорога в дюнах». Х/ф.
17.35 «Знаменитые симфонические оркестры мира».
18.45, 21.25 «Красивая планета».
19.00 «Смехоностальгия».
19.45 «Искатели».
20.30 «Линия жизни». К 65-летию Дмитрия Крымова.
21.40 «Портрет неизвестного солдата». К 90-летию со дня рождения Ролана Быкова.
23.50 «2 Верник 2».
00.40 «Три лица». Х/ф.
02.30 Мультфильмы для взрослых.

Белсат

07.00, 12.30, 20.00, 00.05 «Студыя «Белсат».
08.00, 13.30, 21.00, 01.05 «Аб'ектыў».
08.20, 13.50 «Размова дня».
08.40, 14.10 «Вяскоўцы».
09.10, 14.45 «Давайце разбірацца».
09.30 «Бландзінка». Серыял.
10.20 «Belsat Music LIVE».
10.50, 15.35 «Златан. Узыходжанне». Д/ф.
15.05 «Хай так TV».
17.15 «Маю права».
17.35 «Адзіны шанц». Серыял.
18.30 «Кожны з нас».
19.30 «Вось так».
21.20, 01.25 «ПраСвет».
21.55 «Керчанскія палоннікі». Рэпартаж.
22.30 «Клуб». М/ф.

ИЗ ПЕРВЫХ УСТ

«Из-за беременности не могу уделять тренировкам много времени...»

Известная биатлонистка Надежда Скардино рассказала, чем занимается после ухода из большого спорта.

Олимпийская чемпионка завершила профессиональную карьеру в 2018 году. Ее вместе с Дарьей Домрачевой провожали из спорта во время выставочной «Гонки легенд» в Раубичах в феврале 2019 года.

Кстати, именно на Олимпиаде-2018 Надежда встретила свою любовь, там она познакомилась с 31-летним швейцарским биатлонистом Мартином Ягером. В августе этого года они сыграли под Минском свадьбу, а сейчас готовятся стать родителями.

«После завершения профессиональной карьеры задумалась, чем заниматься дальше, – цитирует Надежду Скардино tut.by. – *Меня несколько раз приглашали на мастер-классы в спортивную школу. Понимала, что такая работа мне интересна. Так со временем родилась идея о тренерстве.*

В данный момент из-за беременности не могу уделять тренировкам много времени. Поэтому решила рассмотреть вариант онлайн-тренерства. Тем более что люди периодически обращаются ко мне за советами по технике и разъяснению спортивных нюансов. Подумала, что на услуги может быть спрос, а я таким образом смогу самореализоваться и помочь другим достичь результата».

Олимпийская чемпионка пока не знает, чем будет заниматься в будущем.

«Все будет зависеть от предложений, профпригодности и моих возможностей уделять этому достаточное количество времени, – сказала она. – *Если я буду готова на 100 процентов погрузиться в тренерство, то можно будет говорить о сотрудничестве с командами, выступающими на международном уровне.*

Но пока мне сложно загадывать. Сейчас я впервые в жизни переживаю очень интересный период и не знаю, как дальше смогу распоряжаться своим временем. Семья для меня на первом месте».

Сергей НИКАНОРОВ.

СУББОТА, 12 КАСТРЫЧНІКА

Беларусь 1

06.20 «Існасць».
06.50, 21.45 «Напрасные надежды». Сериал.
08.25 «Кулинарная дипломатия».
09.00, 12.00, 15.00 «Новости».
09.10 «Маршрут построен».
09.45 «Здоровье».
10.40 «Дача».
11.15, 12.10, 13.15 «Мать за сына». Сериал.
15.15 «Краіна».
15.45 «Все за стол!».
16.35 «Сколько стоит счастье». Сериал.
20.00 «Макаенка, 9».
21.00 «Панорама».
01.10 «День спорта».

Беларусь 2

07.00 «Черепашки-ниндзя». Мультсериал.
07.50 «Любимцы». Сериал.
09.15, 21.05 «Тэлебарометр».
09.20 «Урфин Джюс и его деревянные солдаты». Мультфильм.
10.45 «Кто я?».
11.10 «Копейка в копейку».
11.45 «Камень, ножницы, бумага».
12.25 «Богиня шопинга. Блестящее возвращение».
13.20 «Король десертов».
14.55 «Когда мы дома».
15.25 «Телеведущий: и снова здравствуйте». Х/ф.
17.20 «Любовь на выживание».
19.00 «Дивергент-3: за спиной». Х/ф.
21.10 «Спортлото 6 из 49», «КЕНО».
21.15 «Шерлоки».
22.15 «На крючке». Х/ф.

Беларусь 3

07.30 «Сіла веры».
07.55, 14.15, 20.15 «Навіны культуры».
08.15, 20.35 «Гэты дзень».
08.20 «Розныя лёсы». М/ф.
10.00 «Жывая культура».
10.25 «Беларуская кухня».
11.00 «Спявае Беларусь».
11.50 «Народны майстар».
12.15 «З жыцця начальніка крымінальнага вышуку». М/ф.
13.50 «Навукаманія».
14.35 «Жыве такі хлопец». М/ф.
16.10 «Сваімі словамі».
16.50 «Вайна пад стрэхамі». М/ф.
18.25 «Сыны ідуць у бой». М/ф.
20.00 «Суразмоўцы».
20.40 «Калыханка».
21.05 XIV Міжнародны фестываль Юрыя Башмета.
22.35 «Сын пра бацьку».
23.15 «Арт-гісторыі».

Беларусь 5

06.30 Теннис. WTA. Тяньцзинь. ½ финала. Прямая трансляция.
10.15 Хоккей. КХЛ. «Йокерит» (Хельсинки) – «Динамо-Минск».
11.50, 14.20 Мини-футбол. Лига чемпионов УЕФА. Основной раунд. Прямая трансляция.
13.35 «Большой спорт».
16.05 «Азбука спорта».
16.15 «Тренировочный день».
16.50 Хоккей. Чемпионат Беларуси. «Динамо» (Молодечно) – ХК «Гомель». Прямая трансляция (в перерывах – «Спорт-центр»).
19.15 Гандбол. Лига чемпионов. БГК им.Мешкова (Беларусь) – «Мотор» (Украина). Прямая трансляция (в перерыве – «Спорт-центр»).
21.00 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Видеожурнал.
21.35 Футбол. Квалификация к Евро-2020. Норвегия–Испания. Прямая трансляция (в перерыве – «Спорт-центр»).
23.35 «Мир английской премьер-лиги». Видеожурнал.
00.05 «Хоккей для всех».

ОНТ

07.00, 09.00, 16.00 «Наши новости».
07.10 «Играй, гармонь любимая!».
08.00 «Савелий Крамаров. Джентльмен удачи. Смешной до слез».
09.40 «По семейным обстоятельствам». Х/ф.
12.10 «Если ты не со мной». Сериал.
15.40 «Судьба моя – Беларусь».
16.20 «Кто хочет стать миллионером?».
17.55 «Сегодня вечером».
20.00 «Наши новости». Субботний выпуск.
20.45 «Метеогид».
21.10 «Клуб веселых и находчивых». Высшая лига.
23.20 «Безопасность». Сериал.

РТР-Беларусь

07.00 «Утро Беларуси».
10.05 «Сто к одному».
11.00 «Вести».
11.20 «Пятеро на одного».
12.15 «Эхо греха». Х/ф.
14.10 «Юмор! Юмор!! Юмор!!!».
16.10 «Опавшие листья». Сериал.
19.45 «Плюс-минус».
20.00 «Вести в субботу».
20.55 «Привет, Андрей!».
22.40 «Линия жизни». Х/ф.

НТВ-Беларусь

05.55 «Астропрогноз».
06.00 «Terra incognita. Беларусь неизвестная».
06.30 «Понять и обезвредить».
07.00 «Смотритель маяка». Сериал.
08.00, 10.00, 16.00 «Сегодня».
08.20 «ЧП.by: время итогов».
08.50 «Врачебные тайны плюс».
09.25 «Города Беларуси».
10.25 «Главная дорога».
11.05 «Еда живая и мертвая».
12.05 «Квартирный вопрос».
13.10 «Поедем, поедим!».
14.05 «Вор». Х/ф.
16.25 «Следствие вели...».
17.15, 20.40 «Шелест». Сериал.
19.00 «Центральное телевидение».
22.50 «Последние 24 часа».
00.30 «Таинственная Россия».

СТВ

06.15 «Странное дело».
07.55 «Анфас».
08.15 «Самая полезная программа».
09.05, 23.30 «Документальный спецпроект».
10.00 «Минск и минчане».
10.35 «Центральный регион».
11.05 «Водить по-русски».
11.30, 13.40, 16.40, 20.05 «Жизнь и приключения Мишки Япончика». Сериал.
13.30, 16.30, 19.30 «24 часа».
19.55 «СТВ-спорт».

Мир

06.00 «Миллион вопросов о природе».
06.10, 08.55, 05.00 Мультфильмы.
06.20 «Союзники».
06.50 «Такие разные».
07.20 «Секретные материалы».
07.50 «Любовь без границ».
09.25 «Наше кино. История большой любви».
10.00, 16.00, 19.00 «Новости».
10.15 «Как в ресторане».
10.50 «Семь невест ефрейтора Збруева». Х/ф.
12.50, 16.15, 19.15 «Зоя». Сериал.
22.15 «Опасное заблуждение». Сериал.
02.00 «Слоны мои друзья». Х/ф.

Россия Культура

06.30 «Библейский сюжет».
07.05 Мультфильмы.
08.05 «Поживем – увидим». Х/ф.
09.20, 14.40 «Телескоп».
09.50 «Маленькие секреты великих картин».
10.20 «Чучело». Х/ф.
12.20 «Пятое измерение».
12.50, 00.55 «Коста-Рика: природный ковчег».
13.45 «Дом ученых».
14.15 «Эффект бабочки».
15.10 «Визит дамы». Х/ф.
17.25 «Линия жизни».
18.20 «Квартет 4х4».
20.15 «Без срока давности».
21.00 «Агора».
22.00 «Великое ограбление поезда». Х/ф.
23.55 «Клуб 37».
01.50 «Искатели».
02.35 Мультфильм для взрослых.

Белсат

07.00 «Студыя «Белсат».
08.00, 21.00, 23.25 «Аб'ектыў».
08.20 «Кожны з нас».
09.20, 12.20, 23.45 «ПраСвет».
09.55 «Бландзінка». Серыял.
10.40 «Бамсэ і горад зладзеяў». Мультсерыял.
10.50 «Мадла і Туп». Мультсерыял.
11.00 «Матыльда». Мультсерыял.
11.10 «Аблавушак». Мультсерыял.
11.20 «Англійская для дзяцей».
11.30 «Ранча «Піковая сямёрка». Серыял.
12.00 «Асабісты капітал».
12.55, 00.20 «Керчанскія палоннікі». Рэпартаж.
13.35 «Беларускі свет».
13.55 «Над Нёмнам».
14.10 «Чэрап і косці». Серыял.
14.55 «Клуб». М/ф.
16.30 «Карона каралёў». Серыял.
17.25 «Следапыткі з Блэтчлі: Сан-Францыска». Серыял.
18.10 «Хапай и бяжы». Д/ф.
19.40 «Хай так TV».
20.15 Belsat Music LIVE.
21.15 «Вечаровы шпіль».
21.35 «Кінаклуб»: «Сцеражыся, Цэзар».
21.45 «Сцеражыся, Цэзар». М/ф.
00.50 «Трэці афіцэр». Серыял.

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 13 КАСТРЫЧНІКА

Беларусь 1

06.45 «Напрасные надежды». Сериал.
08.15 «Клуб редакторов».
09.00, 12.00, 15.00 «Новости».
09.10 «Арсенал».
09.45 «Истории спасения».
10.25 «Все за стол!».
11.15 «Вокруг планеты».
12.10 «Новости. Центральный регион».
12.35 «Маршрут построен».
13.15 «Переверни страницу». Х/ф.
15.15 «Твой город».
15.30 «Поколение.by».
15.50 «Девочки мои». Сериал.
19.45 «На вылет!».
20.35 «Навіны надвор'я».
21.00 «Главный эфир».
22.10 «Сколько стоит счастье». Сериал.

Беларусь 2

07.00 «Черепашки-ниндзя». Мультсериал.
07.50 «Любимцы». Сериал.
08.55, 21.15 «Тэлебарометр».
09.00 «Зов крови».
10.10 «Селаполетела».
10.45 «До свидания».
11.35 «Богиня шопинга. Блестящее возвращение».
12.35 «На крючке». Х/ф.
14.35 «Папа попал».
16.50 Хоккей. КХЛ. «Витязь» (Московская область) – «Динамо» (Минск). Прямая трансляция.
19.15 «Битва экстрасенсов».
21.10 «Спортлото 5 из 36», «КЕНО».
21.15 «Орел и решка. Перезагрузка».
22.50 «В диких условиях». Х/ф.

Беларусь 3

07.35 Мультфільм.
07.50, 20.15 «Навіны культуры».
08.10 «Гэты дзень».
08.15 «Жыве такі хлопец». М/ф.
10.00 «Наперад у мінулае».
10.25 «Беларуская кухня».
10.50 «Сваімі словамі».
11.30 «Нацыянальны хіт-парад».
12.20 «Вайна пад стрэхамі». М/ф.
13.55 «Сыны ідуць у бой». М/ф.
15.35 «Майстры і куміры».
16.25 «Розныя лёсы». М/ф.
18.10 «З жыцця начальніка крымінальнага вышуку». М/ф.
19.35 «Фарбы памяці. Віктар Грамыка».
20.00 «На вышыні».
20.40 «Калыханка».
21.05 XIV Міжнародны фестываль Юрыя Башмета.
22.35 «Залатыя рыбкі музыкі Станіслава Манюшкі». Д/ф да 200-годдзя кампазітара.
23.15 «Арт-гісторыі».

Беларусь 5

06.35 Хоккей. Чемпионат Беларуси. «Динамо» (Молодечно) – ХК «Гомель».
08.30 Теннис. WTA. Тяньцзинь. Финал. Прямая трансляция.
10.35 Мини-футбол. Лига чемпионов УЕФА. Основной раунд. «Столица» (Беларусь) – «Либурн» (Косово).
12.15 «Пит-стоп».
12.50 Баскетбол. Единая лига ВТБ. ЦСКА (Москва) – «Цмокі-Мінск». Прямая трансляция.
14.40 Гандбол. Лига чемпионов. БГК им.Мешкова (Беларусь) – «Мотор» (Украина).
16.15 «Игры на вырост».
16.50 Гандбол. Кубок ЕГФ. Второй раунд. Ответный матч. Прямая трансляция (в перерывах – «Спорт-центр»).
18.35 «Вот это спорт!».
18.45, 21.35 Футбол. Квалификация к Евро-2020. Прямая трансляция (в перерывах – «Спорт-центр»).
20.50 Футбол. Квалификация к Евро-2020. Дневник игрового дня.
23.35 «Итоги недели».

ОНТ

07.00, 09.00, 16.00 «Наши новости».
07.10 «Здоровье».
08.05 «Жизнь других».
09.10 «Воскресная проповедь».
09.25 «Метеогид».
09.45 «Заезжий молодец». Х/ф.
11.35 «Видели видео?».
14.25 «Джентльмены удачи». Х/ф.
16.20 «Ролан Быков. «Я вас, дураков, не брошу...».
17.15 «Щас спою!».
18.25 Праздничный концерт.
20.00 «Контуры».
21.20 «Большая игра».
23.15 «Спортклуб».
23.35 «Мы из джаза». Х/ф.

РТР-Беларусь

07.00 «Держись за облака». Сериал.
11.00 «Вести».
11.20 «Сто к одному».
12.15 «Утренняя почта».
13.00 «Когда все дома».
14.00 «Смехопанорама».
14.30 «Смеяться разрешается».
16.15 «Здравствуй и прощай». Х/ф.
18.05, 21.45 «Холодное сердце». Сериал.
20.00 «Вести недели».
21.15 «В людях».
23.00 «Москва. Кремль. Путин».
23.40 «Воскресный вечер».

НТВ-Беларусь

05.55 «Астропрогноз».
06.00 «Terra incognita. Беларусь неизвестная».
06.30, 22.35 «Понять и обезвредить».
07.05 «Смотритель маяка». Сериал.
08.00, 10.00, 16.00 «Сегодня».
08.20 «Специальный репортаж».
08.40 «Их нравы».
09.15 «Кто в доме хозяин?».
10.25 «Первая передача».
11.00 «Чудо техники».
11.55 «Дачный ответ».
13.05 «НашПотребНадзор».
14.05 «Секрет на миллион».
16.20 «Следствие вели...».
18.00 «Новые русские сенсации».
19.00 «Итоги недели».
20.05 «Звезды сошлись».
21.30 «Ты не поверишь!».
23.10 «Вор». Х/ф.

СТВ

06.00 «Странное дело».
07.35, 20.35 «Документальный спецпроект».
09.15 «Минтранс».
10.00 «Добро пожаловаться!».
10.30 «Большой город».
11.05 «Водить по-русски».
11.30, 13.40, 16.40 «Фронт». Сериал.
13.30, 16.30 «24 часа».
19.30 «Неделя».
22.30 «Неделя спорта».
23.00 «Засекреченные списки».
00.20 «Наши в городе!». Концерт.

Мир

06.00 «Миллион вопросов о природе».
06.10 «Беларусь сегодня».
06.40 Мультфильмы.
06.55 «Знаем русский».
07.50 «Культ/Туризм».
08.20 «Еще дешевле».
08.55 «Всемирные игры разума».
09.25 «ФазендаЛайф».
10.00, 16.00 «Новости».
10.15 «С миру по нитке».
10.50, 16.15, 19.30 «Охота на гауляйтера». Сериал.
18.30, 00.00 «Вместе».
23.05, 01.00 «Зоя». Сериал.

Россия Культура

06.30 Мультфильмы.
07.15 «Визит дамы». Х/ф.
09.30 «Мы – грамотеи!».
10.10 «Великое ограбление поезда». Х/ф.
12.00 «Письма из провинции».
12.25, 01.30 «Диалоги о животных».
13.10 «Другие Романовы».
13.35 «Нестоличные театры».
14.15 «Золото Неаполя». Х/ф.
16.30 «Картина мира».
17.10 «Первые в мире».
17.25 «Ближний круг Александра Митты».
18.25 «Романтика романса».
19.30 «Новости культуры».
20.10 «Мой ласковый и нежный зверь». Х/ф.
21.55 «Белая студия».
22.40 «Шедевры мирового музыкального театра».
02.10 «Искатели».

Белсат

07.00, 21.00, 23.15 «Аб'ектыў».
07.15 «ПраСвет».
07.55 «Бамсэ і горад зладзеяў». Мультсерыял.
08.05 «Мадла і Туп». Мультсерыял.
08.15 «Матыльда». Мультсерыял.
08.20 «Аблавушак». Мультсерыял.
08.30 «Англійская для дзяцей».
08.40 «Ранча «Піковая сямёрка». Серыял.
09.10 «Загадкі беларускай гісторыі»: «Ігнат Буйніцкі – шляхціц ад сялянскай культуры».
09.25 «Вяскоўцы».
09.55, 01.00 «Belsat Music LIVE».
10.40 «Ерэван ад золку да змяркання». Д/ф.
11.25 «Хай так TV».
11.55 «Кожны з нас».
12.55 «Давайце разбірацца».
13.15 «Вечаровы шпіль».
13.35 «Гісторыя пад знакам «Пагоні».
13.45 «Следапыткі з Блэтчлі: Сан-Францыска». Серыял.
14.30 «Хапай і бяжы». Д/ф.
15.55 «Кінаклуб»: «Сцеражыся, Цэзар».
16.10 «Сцеражыся, Цэзар». М/ф.
17.50 «Бода». Серыял.
18.40 «1968 год у 8-міліметровым фармаце». Д/ф.
19.35 «Невядомая Беларусь»: «Мужчыны нарасхват». Д/ф.
20.15 «Мова нанова».
20.35 «Эксперт».
21.15 «Калыханка».
23.30 «Тэорыя зацямнення». Д/ф.
01.45 «Прыват».

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71. Рэкламны аддзел (017) 328-66-09.
nvonlineinfo@gmail.com http://www.nv-online.info

Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік, выдавец і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

9 772071 964000 19078

Паколькі ў рэдакцыі няма магчымасці рэцэнзаваць і вяртаць нявыкарыстаныя матэрыялы, яна пакідае права ўступаць у перапіску за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 03.10.2019 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 29 922 экз. Заказ № 3462.